

3071

ПАПКА ДЛЯ БУМАГ

Тынныбек Жапиев

Семетей

инв. № 179.

№ 1

Ташкыбек.

986

ИНСТИТУТ ЯЗЫКА, ЛИТЕРАТУРЫ И ИСТОРИИ
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ

Ин. № 179

184 187

179

671

آل افوالك
چوللو شوڭا

БНАКАДАВА НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ
№ 2305
КНИЖНОГО ЯЗЫКА

5525

ر اباى اۇۇلۇ

تىنىبەك

موفچۇنۇقۇ

تەيدەن ەبر ەبولۇم

چۇ قرعز ەبلم كەمەسىياسى

قارمىن بور نور ناسا ماحكەمەسى

تەتەرى كىتەپخانا

RESEARCH
KAROTER HSE

RESEARCH
KHB

تەتەرى كىتەپخانا

بۇتۇن دۇنيو اەمكە كچيلەرى يىر ككىلە!

مەدەتەلدەن بىر بولم

تنى بەك

جو مو قچو نۇقۇ

ستىر وۇچۇ قرعز بىلم گەمىسىياسى

986

جىناغان آرايى اوۇلۇ

س. ر. اەلدەردىڭ بور بور باسما ماھكەمەسى

ماسكو - 1925 جىل

137
سەمەتەي بائردان ۋە بولۇم.

سەمەتەي بائردن جاش كەزىندە قۇدا بولغون قاينى
آقۇن قان، آقۇن قاندىن قىزى «آي چۇروك سەمەتەيدىن
بولۇقتۇسۇ بولغون. جەدىگەردەگەن اەلدەن چىن -
وچو تولتوى دەگەن اەلدن بائىرلارى. /
آي چۇروكتۇ تارتىب آلابىزدەب قول جىيىب بارىب
آقۇن قاندىن شارن قاماب جاتقاندا:
آي چۇروك سەمەتەيگە بارىب، آق شۇڭقاردەگەن
بۇشۇن آلا قاچىب كەلگەن.

سەمەتەي آرتىنان آق شۇڭقاردى ازدەب بارىب
بۇستۇنون چىغىب، چىن قوجو، تولتويدۇ جەڭب آي
چۇروكتۇ آلب قايتقان.

بۇل بولۇمۇندو بارىسى تۇگول اەمەس، (چىن قوجو،
ولتوى آقۇن قانغا قىزىڭدى. بەردەب قاماب جاتقاننان
شىتالاتدا، سەمەتەي بائىر آق شۇڭقاردى ازدەب بارىب
قون قاندىن شارىنا جاڭىدان جەتكەننە توقتولوت).
بۇن چۇرۇق قىرغىز قالقىنا ۋە مال قادمكى تىنى بەكتىن
بولغۇنان ۋە كەسەك باشى آياغى چوق. سەمەتەيدى
آيدان تولۇق جىيىناب، تۇرۇب بارىب ۋە باسترابىز.
مۇنۇ خالققا ۋە تاسۇۋۇتۇ قانغا آلدى مەنەن باستىرىب

بۇر اىزىب... آراپايى تۇرۇلۇپ

چن قوجو، تولتوی اهلیندن،
امر اولتۇرۇب سالباسام،
امسكى دووغو قالباسام،
كۇندوی بولغون بالامدی،
كۇيگۇزۇب قارماب بەرگەندەى.
كۇنو قىلب، الباسام.
مەنن چامام كەلبەسە،
بۇل امر سەمەتەى با اتردن
آلا تۇرغان قاينى اكهنى،
آى چۇروك آلساك اوڭ بولبويت،
آسىلى ايشك چون بولبويت.
اۇرۇشساك اويات بولوسۇك
قارماشساك قوردۇق كوروسۇك،
امر سەمەتەى با اتردن،
قاتىنن آلساك اولورسۇك.
قايتب كەتكىن اۇيۇگو،
مىنەرىگە آت بەرم،

كىيەرىگە تون بەرم
اون اهكى قايقا شارمدان،
تانداساك سۇلۇۇ قز بەرم.
آلستان قابار كەب اۇغار،
امر سەمەتەى با تيرك،
آى چۇروك آلدی دەب اۇغار،
آتتانب چىغار جول آلب،
آلتىمىش دۇركۇن قول آلب.
قىسب سالار اهلگدى،
كەتيرب سالار بەلگدى.
سويۇب سالار آتگدى،
جويۇب سالار قالقگدى.
آقۇن قاندىن بۇل سوزۇن
قاق، اۇشۇنداى دەب آيتب،
اهلچى كەلدى كەب آيتب،
جەدىگەردن امر تولتوی
چاقيرب كەگەش سالدى دەيت،
آت كوكۇلۇن سۇيۇشۇب
آت قۇيرۇغۇن تۇيۇشۇب
آتپشارغا مەرگەندى،

قون

ملتیق آتار امرهندی،

دبر باشقا بولۇپ آلدى اممی
جەلەکتی جەردەن کوتورۇپ،

جەسەكچی جەسەب قالدى اممی
جەكەلەب جووغا کرگەندی،

جوو جار اغن بلیگەندی،

قلقاندای نایزا قیلایتب،

جاسوو بولۇپ سالدى اممی -

چابیشارغا بالباندى،

جازا چاپپاس مقتوونۇ

جووغا تییهرا اقتوونۇ،

چابۇلدۇ قويۇپ قالدى اممی

آت اوینوتۇپ تۇرۇشۇپ،

آقون قاندىن آسكەرى،

آستینان توزۇپ اۇرۇشۇپ

قاراغای نایزا قیلاشۇپ، ~~تاشۇپ~~

قاق جۇروككو مالیشب،

قاچبای تۇرۇپ سالیشب

آیبالتا قولغو آلیشب

آیابای باشقا سالیشب،

آلتندان قلغان قالقاندى

تالقالاشیب قالیشب

دومبۇراسن تارس اۇرۇپ

دوولباسن قارس اۇرۇپ.

ءچل مەردەندی چاقیرب

شای مەردەندەب باقیرب

آ، قۇدايلاپ آقیرب

سۇرنالین اهن تارتتیرب.

توو تۇبۇندو تۇرۇشۇپ

توونۇ قانداپ اۇرۇشۇپ،

قوو، تۇبۇندو تۇرۇشۇپ

قوونۇ قانداپ اۇرۇشۇپ،

آی بالتا تیپتیرب چەكەگە

باتا کرگەن با اتردىن

آلتیپشداي چىكىندەر

سیزب كەتدی مەكەگە

نە قیلارن بیله - آلبای

امرسە مەتەى با اتردىن

قاتینن تارتب آلام دەب

چن قوجو قلدى ءتل - آلبای

الراكانغا بىلىنەر
تەب جاننى مەكەگە

~~اەكى قاندىن قالڭ قول،~~
~~آيرىلىشپ قالدى لەمى،~~

جازىدا آشتى سالدى باي،
كۆزۈندۈ اەگن آلدى باي،
مۇنكىلۈن لەمى قىلجى،

~~بە باي چۈرۈكتۈ مەنتىب جاتىب آلام دەپ~~

شىغايىدىن اۇۇلۇ چن قوجو
اۇشۇنداى اقل قلدى لەمى
جايلووغو چققان مال قويپوى
جالپى ايتىپ آلدى لەمى،

كۈرۈ چۈن اتقا جەم قىلىپ،
آلتى سان شارن دەم قىلىپ
قاماب جانتى بلىق ~~الەمى دەپ~~

آقۇن قاندىن آى چۈرۈك؟
- اولجوغو ائۇشۇب بارغانچا
اولجو قاتن بولغونچو

مەنتىب قوردۇق كورگونچو
امر سەمەتەدى بااتردى

~~الەمىنن ازىمب بارلىن،~~
آبدان بااتر امر بولسو،

قالدۇ بايما (مەنتىب) كۆزۈندۈ اەگن آلدى باي،
جاقتى كىم كىرگەن بىر
چۈدۈنۈنۈن با جاتىب الەم

چاقىرب آلب كەلەين
زوردۇق قلغان تولتويدۇن
مانى - جايىن كورويۇن.
شىغايىدىن اۇۇلۇ چن قوجو

چىنداب اءوچۇم آلاين
آقۇن دۈن قزى آى چۈرۈك
آق قۇۇكەبىن كىيدى لەمى
قاناتن كۈنگو قاققىلاب،
قۇيرۇغۇن سۇغا چاپقىلاب.

~~كۈن باتش كوزدوى اۇچىدۇ لەمى~~

آق تۈزۈلۈش بىلەن سىدىرىپ،
آسمانداپ اۇچۇب چقىدى لەمى.

آنچىيان مەنەن كۈلويىدۇ
آلمائى مەنەن چەلەكتى

اوشو ندون بەرى قىدىرىپ
كەڭ تالاس اوڭدۇ جەر تايباي
سەمەتەدى اوڭدۇۇ امر تايباي.

آلتى تۇنۇ جەتتى كۈن
اۋچ كۈرۈ ~~اۋچىدۇ لەمى~~
چەت بەجىندىن اويۇندا،

ايتىپ با اۋچىدۇ لەمى
اقتۇ كەبىن جاقتى

اي الەم دەپ رىب

986

دەپ كى تە

آسماندىن ايلاب بوي - بويلوب،

~~ازلاپ بويلاپ اوي - اويلوب~~

قوڭۇر باي كەلدى جلقىغا،

~~التى قالماق قوشچۇ ئالب~~

آلغارا عمىنب بويقويوب،

چوڭ اوتۇك بۇتتا چۇيقويوب

~~قابىلىدا جار قىلداپ~~

آلتىدىن ~~قۇرۇق~~ چوڭ كۇرمو

آي دالىدا جار قىلداپ،

مۇرۇندارن قاراساڭ،

سۇرابانن قابىداي

مۇرۇتدارن قاراساڭ،

چوڭ بالتانن سابىداي

آرقاسىدا آيدارى

تور ~~يىغىرادن~~ جالنىداي لىداي

مۇنداي قالماق باشى بار،

قالپاقدا شۇرۇ تاشى بار.

مۇرۇتۇ بۇرۇل بولۇبتۇر.

~~اورۇ~~ سەكسەن جاشقا تولۇبتۇر.

آيدارى آيپاق بولۇبتۇر

بۇ سۆز ئۆزىگە ئىشەن

اللىئىزاي القارا
اللىئىزاي شازىلداپ
التى قانداق خوتى الما
خوتىزىلى كەلى سەتتۇر

با لىقىداپ

بۇ سۆز ئۆزىگە ئىشەن

سرغالۇسۇ سان دەگەن،

سۇرمالووسۇ مڭ دەگەن

قۇلسى چارۇب جىر تولغون

قوڭۇر بايدىن جۇز جلقى

جاتقان اەكەن جەر تولۇب.

آقۇندۇن قىزى آي چۇرۇك

قز - كەلىدەن كەب اۇققان.

سەمەتەيدىن جلقىسى

قىزل بۇرۇل دەپ اۇققان

قاتن قزدان كەب اۇققان.

امر سەمەتەي جلقىسى.

قارا بۇرۇل دەپ اۇققان؛

كەچە، قاين - آتام ماناس اولگوندو

آبكە، كوبوش اەكى آرام

اول جو قىلب بولگوندو

آيغىرن سوردان سالغانى؟

بۇرۇلۇش **لۇانا** بۇرۇلۇب

سۇرچا بولۇب قالغانى

بولبوسو كورگون كىشى جالغانى؛

كوبى
جلقى

اللىئىزاي القارا
اللىئىزاي شازىلداپ
التى قانداق خوتى الما
خوتىزىلى كەلى سەتتۇر

جال
باقى
خود

چن قوجو قۇلدۇن زارپىنان.
باشتاب آلب بارغانغا،
بارب ءاوچۇم آلمانغا.
جىيرما بەش دە چاغندا *ۋە لىسورغا*
جىگىتتىن كۇلۇ امر اەكەن،
مۇندا قۇداي تۇش قلسا،
تەيبەي تۇرغان امر بەكەن
قاچپ بارب قارابەت.
قارىغا تەيبىدى دەر بەكەن
مۇندان ءاوتۇپ كەتكەندە،
اوتۇز بەشكە جەتكەندە
مۇندا قۇداي تۇش قلسا
تەيبەي تۇرغان امر بەكەن.
مۇندان ءاوتۇپ كەتكەندە،
قارق جاشىنا جەتكەندە
مۇندا قۇداي تۇش قلسا
قوشۇلباي تۇرغان امر بەكەن،
قاچپ بارب قارا بەت
قارتقا تەيبىدى دەر بەكەن
مۇندان قايتىپ اوتتۇ املە،

آبدان بويۇ سولۇبتۇر.
مۇندان قايب ءاوتتۇ امرى
آندان اۇچۇپ قىلدىرپ
ءاۋچ آشۇۋۇنى آشتى امرى.
اۋرۇمچۇ مەنەن ماناسقا،
قالتوو مەنەن باسدى امرى.
قار اشار قامبىلدى،
قالتى مەنەن قىلدىرپ
قاشقاردى كوز دوى اۇچتۇ امرى.
اوپۇلدۇ آشب ءتۇشتۇ امرى
چوڭ اوپۇلدۇن اويۇندا
سارى قولدۇن بويۇندا.
قاننى كۈنلۈ قىلغان
بۇۇدايق قاندىن مۇز بۇرچاق
آسماندىن بايقاب سىناغان ؛
ساقالىنن آغى اەكەن،
ساپار كەتەر چاغى اەكەن
مۇرۇ تۇتۇن آغى اەكەن
بۇقار كەتەر چاغى اەكەن
امر تولتويدۇن دارتىنان.

جال
باقتى
جود

آلای باسیب سیدیرب،
آنجیيان مەنەن تاشكەندى
آرالاب اۇچۇب قىدىرب،
قارا بۇزۇرۇك چاتقالدان،
قايتا آيلانپ چقدى اەلە.
آسماندا جۇرۇب اوىلۇب
سەمەتەى تاپپاي بوى بويۇلۇب
آسماندا بایقاپ كوردۇ اەلە.
ەتورت كۇلدۇن ەتومون چاغندا،
ەتوروماناسدن تىككەن باغندا.
قايناردن قارا كوزۇندى
قاق چناردن ەاوزۇندى
كەك قولىدۇن ماشكەى چاغندا
آيغا باققان آق ساراي
آبيدان كورۇب آلدى اەلە.
آسمانداغان آى چۇرۇك
ازدەب كەلگەن سەمەشكىدى
اوشو جەردە تابتى اەلە.
آى چۇرۇك تارتىپ آلام دەب
اقۇن قاندىن شارپىنان

چىن قوجو، تولتوى باسقاندىن
تۇرتۇغۇغا قارماپ بەرەت دەب
آقپىننان شاشقاندىن.
جەردەگەن جەرى تالاس دەب
آتاسى بااتر ماناس دەب
اۇققان اەكەن اۇقمۇشتان
بااتر ماناس اولگوندو،
قالق چوغۇلۇب كومگوندو،
مەكەن كەلگەن بەش آجى،
جەرگەلەتب قويدۇرۇب
جەردى كەتپەن مەنەن اويدۇرۇب
آق سارغىلدى سويدۇرۇب.
آلتى كۈنۈ امرىكەى،
قازاناق قىلب اويدۇرۇب
قىزل دلە چاشتىرب
قىيامات جولىن آشتىرب.
دوورانغا توقسون سۇر بايلاپ
بارن بىردەى قۇر بايلاپ.
جۇما كۈنۈ قويدۇرۇب.
قارىلاردان كەپ اۇققان،

~~آقۇندۇن قىزى آى چۇرۇك~~

قاتندا بولسو قانىكەى
قاتۇۇ قزمەت قلدى دەب.
آنچىياندىن آستىندا
نامەنگەندىن ءاۋستۇنون
قىزل آرستان مولدوغو،
قىياماتتىق توس اەكەن
اۋرتتۇك جاب ات بەرگەن.
ەموور باسب قات بەرگەن.
قويون آلى بالانى،
چابار قىلب آلدىرغان.

كەك قاشقاردن آرجاغى،
كەبەز توونۇن بەر جاغى.
چوڭ ءوزوندۇن بەلىنەن،
تەل بوتوسۇن چالدىرب،
نارغا جۇكتوب آلدىرب
تورۇ ماناس ساراىن
داڭازا قىلب قالدىرب

~~تەل بوتودون بەك سالغان
امرسە مەتەى بااتردىن~~

بۇ مەزمۇننىڭ مەنبەسى
قىزىق بولغاچقا بۇ مەزمۇننى
چەت تەل ۋە ئىشەنچى
تەل ۋە ئىشەنچى مەزمۇنى

كىيىن بارى اولگونچو
جەتى قىلم بولغونچو.
تۇرار بەكەن دەپ سالغان
امرسە مەتەى بااتردىن
آتاسى ماناس ساراىن.
آق چوقودون بەك سالغان،
آدامدىن بارى اولگونچو.
تۇرار بەكەن دەپ سالغان،
ساراىن چاقشى سالدىرب،
اوشوندى كورگون بااترلار،
داڭازا قىلب قالدىرب.

آندىن مۇرۇن ساراى جوق،
~~آقۇندۇن قىزى آى چۇرۇك~~
~~اۋققان اەكەن اۋقمۇشتان~~
ساراى بولسو اۋشۇ دەب
تالاس بولسو اۋشۇ دەب.

آسماندىن كورۇب اوى اولوب
قايىن آتام ماناس بااترغا
اۋستۇنون اۋچۇب بەت بولۇب،
آر باغىنا چەت بولۇب،

قانتىب اۇچۇب ءاوتوم دەب
آلاتوو باشن آيلانب،
آرجاغى مەنەن اۇچتۇ دەيت
آمالۇۇ بۇلاق شۇمقار تاش،
آشب اۇچۇب تۇشتۇ دەيت.
تۇرت كۇلدۇن ءتومون جاغندا،
با اتردن تىككەن باغندا.
قايناردن قارا كوزۇندو
قاق چيناردن ءاوزۇندو
اون اەكى قانات اوردوسۇن،
اوقچۇن تىگىب سالبىتر
كەرمەسىنە آت تولۇب،
جۇزت قازانداپ قالبىتر
ءاويۇز - ءبويۇز اەكى اوردو
كورۇنو تىگىب سالبىتر،
ماڭداي جاغى بوز سەكى
بارب تۇشتۇ آى چۇروك
اەرمە مەتەى بالاردن
كەلبەتن قانتىب كوروم دەب
قاياردى قانتىب بەرم دەب

ال اھەمەت
ال اھەمەت مەلبۇدۇز

قايتىب بارسام شالار يىما
چن قوجودون ءاولوم دەب
امركە قاتن چاچىكەى،
اوردودون چقدى ماڭقايب
آق قۇلجاداي داڭقايب
ماڭكەرى بۇتتا تايپايب.
اەلەچەك باشتا قايقايب
آلتىندان قلغان چوڭ سويكو،
آقىرەكتە جارقلداپ
شۇرۇدان تاققان چاچ مونچوق
ماى سوورۇدا شارقلداپ،
اۇزۇن بۇلاق باقچاغا،
باسىپ باردى چاچىكەى
جەڭگن جەرگە سۇيرىوگون.
جەلبەگەى باسىپ اۇيرونگون.
آلتىغا بويۇن شىباغان،
چاچىكەيدى آى چۇروك
كورۇب تۇرۇب قۇوانغان.
اەر سەمەتەى بااىردن
مۇرۇنقۇ زايىپى اۇشۇ دەب

اوزۇ اورغاچى اھمىسى
آرز - مۇگۇم آيتاين.

~~دەپ ئوتتۇرا ئايداش قاپتاين~~
اون بەشتەگى قىر بولۇپ ^{اربا چاھە پۇلا تىبە}
بىلىپ باردى مۇنۇ ^{ئىنىپ} بولجۇنى بىلىپ باردى اھە.

~~مۇنۇ پەرقىزىندى بەھىققا،
كۆپ كۆندۈ چاچىكەي،
جۈرۈگۈ كەتتى قاپتاينان
بىلەگى كەتتى مابىنن
ارپ اھەرگە الى جوق،
ايلاسى كەتت قالدى اھە.~~

~~لى چۈرۈك ارقا چاچن بۇلايتب
تالماقن اق شۇققارداي قىلايتب~~

~~او چاھە~~

~~جانىنا بىلىپ كەلدى اھە،
لۇ، شانمىر قىزى چاچىكەي
اھەكە: سوو سالامات جۇردۇگىبو؟
ساغنىباي بالا سۇيدۇگىبو
اھەكە: اھەن - امان جۇردۇگىبو،
اھەمەكە بالا سۇيدۇگىبو.~~

~~قاراغاي بارب بولۇشۇپ~~

۰ ۰ ۰ ماغا فۇلاق سەل
ايتا يۇرما ارزۇ بار
ايتاي مۇسۇم ۰ ۰ ۰

اربا چاھە پۇلا تىبە

اربا چاھە پۇلا تىبە

شىغايىدىن اۇۇلۇچن قوجو،
اھرسەمەتەي بااترغا
قاتوۇ آيتب جوولاشب
آراغە اھلچى سالىشب
اقلداشب آلشپ.

آسماندىن مۇنار بوز بولۇپ،
جەدىگەردن تولتويغو،
چەت قاپتاينان بارب دوس بولۇپ
تولتويدون بارب جول سۇراب،
اون اھكى دۇركۇن قول سۇراب
شارمدى ^{بىلىپ} سىبابدى،

جايبى قىشى قامادى،
جازدا اھگن سالدرباي
كۈزدۈ آشتق آلدرىباي

~~مۇنكۈلۈك اھمى قىلغاندىن
قاچب كەلدىم آرقالاب،
چىمىنداى جانم قالقالاب.
قالقىمدى بۇزدۇ قالقالاب~~

~~اداشقانم چۈرۈكتۇ،
اھ شقا، جارى چۈرۈكتۇ
اھرسەمەتەي بااتىرك~~

خوتۇنلار نوزىما،
مۇنۇ

چاشلدى كىيگەن توگور بۇ،
 اتاسىنن تورۇندو،
 چارازدەگەن اوگور بۇ،
 تىيەرىنە امر ئاپىباي
 سەن امر آلباغان امسكى دەپ
 قاشقا تامان كەسكى دەپ
 چاچى قۇوداي بولغونچو،
 تىشى بۇوداي بولغونچو.
 آقون قاندىن ئورۇندو
 كوب اوتۇرۇپ زاق بولغون،
 سامايك قۇوداي اق بولغون
 امر سەمەتەي باتردن
 اتاشقانى چاچكەي.
 سۇلۇلۇغۇ سۇۇمباتتۇۇ
 آرزان مەنەن قىباتتاي.
 چۇروك سەندەن كەم بەكەن
 امر سەمەتەي بائىرغا،
 از دەپ تىيى دەربەكەن.
 آراغا كىشى سالغانداي
 آراچى كىشى مەن امەس

كىيگەن توگور بۇ،
 اتاسىنن تورۇندو،
 چارازدەگەن اوگور بۇ،
 تىيەرىنە امر ئاپىباي

كىيگەن توگور بۇ،
 اتاسىنن تورۇندو،
 چارازدەگەن اوگور بۇ،
 تىيەرىنە امر ئاپىباي

تالاشب بارب آلابى؟
 تولتويغو بۇزۇق سالابى،
 (جە، قلغان ايشى چالابى.
 كۇنۇ بولۇپ قالات دەپ
 كۇيۇتكو مەنى سالات دەپ
 كۇيگۇزۇپ سۇراب آلات دەپ
 كوگۇلۇكو آلباغن،
 آوردو اۇيۇگدۇ اوگدويۇن
 كوچكوندو تووگدۇ قومدويۇن.
 چالغان آيتسام اوگبويۇن.
 قرق جل قزمت قىلاين،
 قرق جىدا قارب اولورسۇك
 قىيامات جولۇن كورورسۇك.
 ارقا چالغان بۇلايتب،
 اق جۇز دورۇن قىلايتب.
 چاپكىسى امرگىب تۇرىدۇ مۇنۇ آيتب
 قاراتب تويىدۇ قىزارتب -
 قىزل كىيگەن توگور بۇ،
 اتاسىنن تورۇندو،
 امرازدەگەن اوگور بۇ،

كىيگەن توگور بۇ،
 اتاسىنن تورۇندو،
 چارازدەگەن اوگور بۇ،
 تىيەرىنە امر ئاپىباي

چال
 باق
 جود

امر سەمەتەى باترىكەم
سەنى ألۇچۇ امر امەس
اتاشقانى چاچىكەى،

آى چۈرۈك سەندەن كەم امەس
تەى تەى كۈنۈك ات اوقسۇن،
قايتا باستى قاغىنىب،

بۇلۇمدان قلغان چوڭ اچاڭ
بولاستاتا جامىنىب.

~~قايتا باستى قاغىنىب، بۇ قە نۇغۇ قاغىنىب~~
اقتۇندۇن قىزى آى چۈرۈك

اۇيالغاندان اولبودۇ،
اۆلبوى ترۇۇ قالبادى.

تلمانن جەردەن تارتا آلباى

كوزۇنۇن جاشن توگۇلتۇب ارىباى

~~كۈنۈلۈكتۇ بولۇنتۇب~~

امر كە قاتن چاچىكەى.

~~امشكتەن كرىى امشكەىب~~

اۇىگو كرىى اۇشكۇرۇب،

تازا چققان چاچىكەى

چامان بولدى بۇزۇلۇب

بۇ قە نۇغۇ قاغىنىب

جال
باق
يۇد

ساداغاسن قاقتىرىب،

امل چوغۇلۇب دۇر بودۇ

آل آڭغىچا بولبودۇ

كۈل چورومەنەن قان چورو،

كەڭ قولدۇن باشى كولمودى،

جاتقان اەكەن جلقىدا،

امر سەمەتەى باتردن،

آماندىغن بلەم دەب،

آمانداشب كەلەم دەب

سالام آيتىب چارق ايتىب،

امر سەمەتەى باتىرنىڭ

ارغب تۇردۇ مۇنى آيتىب.

قامباردن اۇۇلۇ قان چورو،

آلمامبەتتن كۈل چورو

آتامدان قالغان آق شۇڭقار

~~چورو~~ اەتىنە كەلگەن چاغى اەكەن،

سالا تۇرغان تابى اەكەن.

امرتەڭ تالاسدى بويلوب قۇش سالام

~~بۇگۈندۈن قالباى قايتىب بار~~

~~چوروم قاباردى قاتۇۇ سالاسن دەب~~

جە تىپ كەلى بۇرولور
و كوزىردەى جابىشىب

وزۇلكوگۇ قاغىشىب

~~كۆن مەنەن بائىتى دەپ~~

~~تارازان جىلدىز بائىتى دەپ. بائىقىنەن~~
~~تاڭ اغارپ اتىدى دەپ. اتىقىنەن~~

~~ۋەزىر دەپ~~

~~تورايىنىڭ دەپ~~

~~شائىر قىزى چاچى دەپ~~
~~كەچەن كۆرۈشكەن دەپ~~
~~كەچەن دەپ بارا جاتقان~~

~~امرىكە قاتىن چاچىكەن دەپ~~
~~كەچەن كۆرگۈن ئى چۈرۈك~~
~~كەتتى بىي اەكەن اوردۇنان~~
~~تۇرات بەكەن اوردۇندا،~~
~~بىلىپ باردى شارقلداپ،~~
~~التىندان قىلغان چوڭ سويكۇ،~~
~~اقىرەكتە جارقلداپ.~~

~~اقۇندۇن قىزى ئى چۈرۈك~~
~~ارقاچاچن بۇلايتىب،~~
~~اق تىلماغن قىلايتىب~~
~~توزۇب چىقىدى مۇنۇ ايتىب،~~

~~مانى - جايم ايتاين~~
~~قابار سالىب قايتاين.~~

~~امر سەمەتەى بائىرىنەن~~
~~تاى بۇۇرۇل اتن مېنەبى،~~
~~جوودون قورقىبوس امر بولسو~~
~~اى چۈرۈك جاين بېلەبى.~~

~~چىقىپغا ايتىپ بار~~

~~اتامدان قالغان كوك بۇۇدان~~
~~كوكۇلۇك كەلسە تابتاب مەن~~
~~كوكۇلۇك كەلسە بابتاب مەن.~~
~~امرتەكەن قالىباى امرتەكەل،~~
~~امرتە كەلسەك كۇل چورو،~~
~~قارا جول مەنەن چابارسك~~
~~قارا سۇۇدان تابارسك:~~

~~كەلب قىلساك كۇل چورو، ارادانە تاىبا~~
~~اق جار الدى چابارسك،~~

~~اق اينەكتەن تابارسك.~~
~~تەكەن قالىباى امرتەكەل،~~
~~كۆل چورو چىقىنى كوزدوب قىتىدى دەپ~~

~~كۆۇگۇم كېرە كۇن باتا،~~
~~التىندان قۇرغان تاقتاغا،~~
~~مامقدان قىلغان باقتاغا~~
~~چاچىكەن مەنەن سەمەتەى،~~

~~ايقالىشىپ جاتدى دەپ~~
~~ارقار مەنەن قولجاداى~~
~~بو تومەنەن تاىلا قتاى~~

چن فوجو مەنەن تولتويدون،
~~چۆرۈك ئاي چۆرۈك تارتىپ ئالايى؟~~
 جە، ئاي چۆرۈكتۇ، بەرب تولتويغۇ،
 تالاستا جاتىب قالايى
 جە، نامىسى جوق بالايى؟
 ايتىپى اجدەكە كەبىگىدى
 تابىيىسىگىلى اەبىگىدى
 امرکہ قاتىن چاچىكەى
 قارماى ~~تالايى~~ بىلەكەن
 اۈچ قۇزۇلغان قارايەت،
 قالىتى تاپ كەلگەن
 باشتا كورگون جەربەلە:
 جە، كوز بايلووجۇ سربەلە (سەر)
 شايئاندىن كەلگەن اەلچىبى
 قوينۇنداغى گۇيوسۇن،
 اۈلبوى تۇرۇپ بەرچۇبۇ؟
 سەنى اۈيگۈ سويروب باراين،
 اۈي قزماققا سالين،
 اوشوندىن قورغوشىنداى كويكولۇپ
 قولدون چغىپ اى چۆرۈك .

چۆرۈك ئاي

دەپ سۆز قىلىپ ايتىپ

امرکہ قاتىن چاچىكەى!
 كورگونۇم بۇگۈن اەتۇن بولور،

بااژدىن ۈزۈلۈكە مەنەى

~~امر سەمەتەى بااژدى
 قابل بولسو تىلەگم
 سا، كورگونگون كيشى كم بولور.
 قايم ارز كەپ ايتقان،
 اۈشۈ بۇگۈن سەمەتەى.
 كەك تالاستىن اويۇنا،
 اق اينەكتىن بويۇنا،
 اق شوكتار سالات دەپ ايتقان.
 اۈيدۈ قالسا سەنىكى،
 قۇداى تالا بۇيۇرسا،
 تالاغا چقسا مەنىكى،
 قارا سۇنۇن اويۇنا،
 اق بۇلا بولۇپ بۇرۇلۇپ،
 آلتى اۈرلۇۇ قۇبۇلۇپ.
 اۈچ كورۇنۇپ كوزۇنو،
 سر كورسوتۇپ اوزۇنو.
 بۇلادەپ بۇرۇپ اغاندا،
 قانچىغاغا چالغاندا~~

چولغو جاتىب كالىم

شۇڭقارن قولدون آلباسام،
آق شوڭقار از دەب تابام دەب
آزابقا باشن سالباسام.

آندان آيلا كەلبەسە،
قارا سۇنۇن كولىچۇ كىكۈ،

تۇۇرا كەچپ اوتكوندو

آق بالىداي قىلدىلار قىلدىلار

آلتىداي بولۇپ جىلتىداي

اۈچ كورۇنۇپ كوزۇنو،

سر كورسوتۇپ اوزۇنو.

بالق دەب باسب آغاندا،

قانجىقاغا چالغاندا.

قولۇنداغى شۇڭقارن،

اەيتەپ قارماپ آلباسام،

اەلىگە بۇلۇك سالباسام.

آندان آيلا كەلبەسە

اورچوك كولدون اوتكوندو

امر سەمەتەى بااتىرك،

قۇشۇن سالار مالى اوتكوندو،

جەكەندۇۇ كولدون جەگىنە،

شابرلۇۇ كولدون چەتتەنە،
آق قۇۇ بولۇپ جاتباسام.

باشمدى كولىگو مال باسام

بالردى سورۇپ قالباسام،

قۇقۇلداپ اوتتوب قالباسام

قۇۇدەپ قۇشۇن سالغاندا،

اەيتەپ قارماپ آلباسام

سالار تۇرغان شۇڭقارن ۵۵ رەتلىك

امر تولتويغۇ سالدىرىپ

آلا تۇرغان چۈرۈكتىن،

چىن قۇجوغۇ آلتىرىپ

نامىزن قولدون كەتىرىپ

چىن مۇسۇلمان اۈلۈنۈپ

آرالاپ جۇرگۇس قىلباسام

آى چۈرۈك بولىوى اۈلويۇن.

آق قۇۇكەين كىيىدى دەيت

قاناتىن كۇنگۇ قاققىلاپ،

قۇيرۇغۇن جەرگە چاپقىلاپ

آى چۈرۈك آسمانداپ اۈچۈپ چۈرۈدۇ.

قۇقۇلداپ قۇقۇلداپ

۵۵ رەتلىك بار بىلا ۵۵ رەت
دەپ تۇرغان نىسە ۵۵ رەت
۵۵ رەتلىك قىلغان دەپ باسان

۵۵ رەتلىك قىلغان دەپ باسان

۵۵ رەتلىك قىلغان دەپ باسان

۵۵ رەتلىك قىلغان دەپ باسان

۵۵ رەتلىك قىلغان دەپ باسان

امر سەمەتەي باتىرك
 قۇش سالغانى چۇردۇ دەيت
 آقۇندۇن فيزى آي چۇروك،
 آسماندىن بايقاپ كوردۇ دەيت
 امر سەمەتەي باتىرك
 قارا كوزدون نۇر جاڭقان.
 قايرىنا قان تامغان
 ساقالى ساداق قابىنداي،
 چاقشى چققان مۇرۇتۇ،
 چوك بالتانن سابىنداي.
 آرقاسىدا آيدارى،
 آرغىماقدن جالنداي
 مۇرۇتۇ چولدۇن قامشتاي
 مۇردۇ توونۇن سەگرەي
 كوزۇ كولدۇن بۇتقۇلداي
 تكتەگەنن جۇتقانداي
 چوڭدۇغۇ تېوونۇن نارىنداي
 تولقۇنۇ كولدۇن شارىنداي.
 ايمەيغى جايدىن اپىلداي كۆيىدۇ جانىداي
 سۇۇغۇ سرتتىن شامالداي،

قارماغانداق
 اماندا چۇرۇپ يورۇلگۇز
 ارچەردىر قىلەپ تونۇلگۇز
 كەمەكتەر كورۇپ كىشىلەر نىسرا رىمالدا
 بولغۇ ئەمەس چۇرۇش

قورقۇنۇپ كۆرۈنۈپ چۇرۇش چۇرۇش چۇرۇش

قاچرغانى جولبورستوى.
 قارماغانى، البرستەي،
 قۇرچتۇغۇن كورسوك آلبارستاي
 كەڭدىگن كورسوك تالاستاي
 امرديگىنە قاراساڭ
 آتاسى اوتكون ماناستاي،
 ماشدايىنا قاراساڭ،
 قارا قاشقا تىنارداي،
 جورغو مەينىب شارقۇلداپ
 كىتە كىيىپ چارقۇلداپ
 چۇرور كۇنۇم بار بەكەن؛
 امر سەمەتەي باتىرغا؛
 تىيەر كۇنۇم بار بەكەن؛
 بۇرۇل آت مەينىب بۇلقۇلداپ
 سرنايىزا قولدو سولقۇلداپ،
 باسار كۇنۇك بار بەكەن
 بۇلۇم كىيىپ چۇروكتۇ
 آلا كۇنۇك بار بەكەن

~~بۇل خەردەن بىر بارانى چوق
 چن فوجو مەنەن تولتويغۇ،
 چاراك كۆيۈش بار بەكەن.~~

نۇتقۇن بۇرۇن قارا ساراڭ
 سىيىپ چىققان چىنارداق

65

چا
 با
 چو

بار
با
جو

آق شۇڭقاردى امر كىكەنچە سالار سىڭ،
اور دولك كولدون كەتكەندە،
امر سەمەتەي آغاڭدىن،
قۇشۇن سالار مالى اوتىكوندو.
آق اوردو كوزدوى قايتارسىڭ،
جەكەندۇۇ كولدۇن جەگەندە،
شايرلۇۇ كولدۇن چاتندا
اۇقۇرۇق مويۇن چوڭ آق قۇۇ،
باشن كولىگو سالتۇچۇ،
بالردى سورۇب قانۇچۇ،
قۇقۇلداپ اونتوب آلۇچۇ،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالار دمەر،
قۇۇنۇ آلدىرب الامدمەر،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالباغن،
آق قۇۇنۇ جولدون آلباغن.
امر كە جەگەڭ چاچىكەي،
اۇۋالينا فالباغن.
اۇشۇ قاير آرز بولسۇن.
قىياماتتا قارز بولسۇن.
امان بول اۇۇل جول بولسۇن.

كول چورو قاق تەلكىنى سابعاسالدى دەيت
امر سەمەتەي آغاسىنن آرتىنان
شارقلىداپ ءجۇرۇپ قالدى دەيت.
قارا سۇزۇنۇن بويۇنا،
جەكەندۇۇ كولدۇن اويۇنا،
سەمەتەيگە چاقتىداپ،
جەتب باردى كول چورو.
امشك اەندۇۇ آق بۇلا.
سەمەتەيدىن آلدىندا،
جاتقان اەكەن بۇرۇلۇپ،
آلتى تۇرلۇۇ قۇيۇلۇپ،
تۇشو قالب آلا-آلباي،
اوستۇندو چاتقان اور دو ككو،
آق شۇڭقار قۇشۇن سالار-آلباي.
قايراتدارن چاقىرىپ،
قامباردن اۇۇلۇ قان چورو،
آلبامبەت اۇۇلۇ كول چورو،
چوروم، آق جولىتوى تۇۇغى،
چوروم، آق بۇلا تابسا آلدى،
آق بۇلا بۇرۇپ آلاگور.

چوروم - آنجىياندىن آستىنان
نامانگەندىن ۋە ئۇستۇنۇن،
كوتورموچۇ سودا كەر
تۇن قاتب ۋە تۇندو اونكونبۇ؟
كوكچونۇن اۇۇلۇ ۋە اومۇتاي
اوشونۇ كوزدوى كەتكەنبى؟
تاقالۇۇ اتدىن ايزىن چال،
تۇشبوى اوتكون سارت بولسو،
ارتىنان قۇۇب باراين،
تاقر تالاب الاين،
مەنن آيداتار ايركم آزبەكەن،
سودا كەر بىزگە فاس بەكەن.
سارى جورغوم جوق بەكەن،
ۋە اومۇ تاي مەندىن توق بەكەن.
كەچە اتام ماناس اولگوندى،
اتامدان قالعان اق اولپوق،
آبىكە قۇلعا قالغاندا،
بۇقارا اوسكون آرامدار،
بۇلايت كىيب سالىتر،
تىشى كەلب جرتىلب

ايچى كەتب تەشلىب
قالغان اه كەن اق اولپوق،
بالباندارغا بۇردۇرۇب،
قانىكەيدىن باشىنا،
قاراتب قويۇب تۇردۇرۇب.
باسمالاتب كىيەلى
اوجماقتۇۇ جەكەك چاچىكەى
اۇز اه كەنن بىنەلى
جادال بىر تۇشۇب الاغوى،
چوروم، چاق اه كەندەى سوزدوگگون،
چاغلغانداى كوزدوگگون،
شاي قولدوغون كۇل چورو،
بۇلانى كورۇپ بۇرۇلۇب،
آباكە، جوو قچىرغان امەدەى،
مۇكقايب ۋە اوگۇ قۇبۇلۇب،
اوردوككو قۇشون سالباستان،
اوردوك - چۇروك الباستان،
قاستق قلغان بولۇبۇ،
تاقالۇۇ اتدىن ايزى جوق،
جايناب جاتقان اوردوككو،

قۇشۇن سالىباي تۇرابى،
قۇداي سزدى اۇرابى
اق بۇلا كەرەك سا، بولسو،
اق بۇلا شدى جەبەين،
مەن آلامن دەبەين،
آلتىمش آلا جورغو آيداب،
انجىيانغا كىرەين،
آلتىمش قۇلاچ اق اولپوق،
آلب كەلب بارەين،
جەتىمش جەردە جورغو آيداب،
جەرىگەن باران كىرەين.
جەتىمش قۇلاچ اق بۇلا،
آلب كەلب بەرەين.
امرسە مەتەي بااتىرك،
سارى جىبەك تاناب بووسۇنان،
اق شۇڭقاردى تارتىپ آلدى بۇتۇنان،
قىزل جىبەك اوزۇن بۇتدان آلدى دەيت
توردوى قىلغان توموغو،
تارتىپ پاشتان آلدى دەيت.
تورغويدوى بولغون شۇڭقارن،

جەرىگەن بارەين

توردوى

جال
باو
جو

تامانغا قاغىپ قالدى دەيت.
اق شۇڭقار آسمانغا امرگىپ اۇچتۇ دەيت
آلتىندان قىلغان دوولبان،
امرسە مەتەي بااتىرك،
قارس دەدىرە قاقتى دەيت.
شابر دا جاتقان كوب اوردوك
جايناب اۇچۇپ قالدى دەيت.
قان چورومەنەن سەمەتەي،
اق شۇڭقاردن آرتىنان،
قۇوانىپ قاراپ قالدى دەيت.
آلبامبەتەن كۈل چورو،
امشك ائندۇۇ اق بۇلا.
جەردەن تۇرۇپ آلدى دەيت.
قازۇلۇ جاتقان اوروغو،
چالقاسىنان سالىدى دەيت.
تەگرمەندەي قارانش.
تەگەرەتپ اۇستۇنو
بەك بەكتىپ سالىدى دەيت.
كۈل چورو سەمەتەيدىن آرتىنان
سالىپ جەتپ كەلدى دەيت

جولىمدان چققان آق قوۋغا،
 آلا تۇرغان شۇڭقارم
 سالباسام قۇداي اۇر باي - بى؟
 باچم جەتب اجران،
 چوروم موينۇن قىيب سالباسن
 بوودو اولۇب قالباسن،
 اجراتب الالى
 چوروم آق تىلاقتاي اوگورۇب،
 چاچىكەيگە بارالى،
 اپارب مامق قىلب الالى
 جاڭكى تۇيكون شۇڭغارغا،
 تىرىلەب الب سالالى
 چورو بىر باي مەن دەپ آيتا الباي،
 اباسى سەمەتەي كوڭۇلۇن قايتار باي
 آق قوۋنۇ كوزدوب ات قويدۇ،
 ات تاپىش اۇققاندا،
 قۇۋنۇ قۇداي اۇردۇ املە
 تامانداپ بوودو تۇردۇ املە.
 چاغارا قتۇۋ التى بوو،
 جيا قارماپ البىتر،

~~ام سەمەتەي بائىرك~~
 تۇرەگەي اوردوك بالا قاز
 تۇۇرا سالماي، الدىرب
 قانجىلمىن قاز اوردوككو بلدىرب
 بالاپان اوردوك بالا قاز
 بارقىراتب الدرب
 قارا سۇۋنۇ آيلانپ،
 آلتى چۇروك آلتى قاز،
 آلدىرب الب بايلانپ
 تاي بۇۇرۇلدۇ تەر قىلب،
 باغاله گن كر قىلب
 آلمانبەتدىن كۇل چورو،
 چوروم كەل؛ قارا سۇۋنۇن كوچوككو
 تۇۇرا كەچب الالى،
 اوزوندى بويىلوى قوش سالب.
 اوردوكتۇ قالڭ الالى،
 تىن جۇنۇن جۇلدۇرۇب
 قۇش جازدقغا سالالى،
 قارا سۇۋنۇن كوچوككو،
 تۇۇرا كەچب اوتدۇ املە،

اعلى قۇداي اربىلماپ

جال
 باو
 بو

چرقىراتب شۇڭقاردى،
 آق قۇۇ بورۇنا قىسب البتر،
 كۇل چورو قاناتدان جەتب قارمادال،
 آسمانداپ اۇچۇب قالبتر
 قۇقۇلداغان چوڭ آققۇۇ
 قۇقۇلداپ اۇچۇب قالدى امله،
 قۇيۇن، شامال سالدى امله،
 شپلداغان چوڭ آق قۇۇ
 شپلداپ اۇچۇب قالدى امله،
 شبرغاق شامال سالدى امله.
 بو كسونۇن باشى موندۇرلوب،
 جاقانن باشى جامغرلاب،
 اۇچسا قاردۇۇ شامال شبرغاق،
 چابقىلاب بوروون بولدۇ امله.
 آسماندىن مۇنار تۇتۇلۇپ،
 سەنز ساي موندۇر قۇيدۇرۇپ،
 آش پشمغا كۇن جادى،
 آچىلب كەتدى چايتتى،
 قاراسا كوزگو ايلنبەى.
 قۇونۇن قاي كەتكەنى بيلمەى.

جال
 باو
 جو

چەرسەمەتەى **اللا كەب ايتان**

~~اللا كەب ايتان~~

چوروم اۇشۇ ~~چوروم~~ بۇگۇن اۇچ قىلدىڭ،
 چوروم اياغندا كۇچ قىلدىڭ.
 چوروم آق بولا كوردۇم آلبادىڭ،
 چوروم آق قۇۇغا قۇشۇم سالبادىڭ
 چوروم بالقدى كوردۇم باسبادىڭ،
 چوروم باسا قىلىپ تۈز بۇدۇڭ،
 كۇدورۇڭدۇ چاچىكەيدەن اۇز بۇدۇڭ،
 چوروم آيتا قويغۇن شۇڭقاردى،
 چوروم آرتباغىن تولپاردى.
 چوروم قارىغان ناسات كەب اۇقتۇم
 چوروم مولدودون شارات كەب، اۇقتۇم
 چوروم مىنداي سونۇن اوقبام
 چوروم آق شۇڭقار قولدون كەتكەنى،
 چوروم مەنن آجالمدىن جەتكەنى،
 تاي بۇۇرۇل آرب اولگونچو،
 نكەمەى ~~سوقا كۆرۈنۈپ~~ كورگونچو.
 آق شۇڭقار از دەب كور بوسوم

بۇ يەردە تەلەپپۇز خۇناتار گۈلچور
 تۈزۈشۈمگە كۆزۈم بولسا

بۇ يەردە تەلەپپۇز خۇناتار گۈلچور
 تۈزۈشۈمگە كۆزۈم بولسا

شائتە مردن قولۇنا،
بۇگۈندۈن قالباي سالباسام.
كۈل چورۇ بولبۇي ۶ اولويۇن
چاچىكەيدىن امى ارغاسى كەتتى امله،
ايتباسامدا ۶ اولوم دەپ
ايتىپ بەردى بەيباغك،
اقۇندۇن قىزى آى چۇروك،
آلب كەتتى فۇشۇگدۇ،
ايتباسم باربى مەن بەيباق
آمانات جانغا كۇچ كەلدى.
بارغانىكەن كەلبەي قال،
بازار ۶ اۇيۇن كور بوى قال،
كەتكەنگەن كەلبەي قال،
كەرۋەن ۶ اۇيۇن كور بوى قال.
امر تولىتى آلسن آتكىدى،
چن قوجو آلسن باشكىدى،
جەدىگەر آلسن ۶ اوتۇلدۇ
اولگونچو مەن كور بويۇن بەتكىدى.
قاتىدىن قارغىشى امرگە جاقبايت دەپ
كۈل چورۇ اتقا مينب چۇۇ قويدۇ،

بەتى مەنەن جيغلدى،
قۇلا چىتاي بولغون قارا چاچ،
قولۇنا قارماب آلبتر،
كۈل چورۇ قارسىلداىب سالبتر.
تورپوقتويىدۇن قانم جان،
كۈل چورۇدوى بااتردن،
قامچىسن قارماب قالبتر،
چىناب تىلەك قىلغاندا،
ايتىپ بەركن دەپ قىستاپ،
قارا بەت ايتباي قويسو اوگوبو،
قامچىسن قويسو بەردى امى.
امرتەك مەنەن كەب ايتىپ،
شاشكەكە قالبادەپ ايتىپ
اق بۇلا جاتىسا ابادەپ،
اق قۇۇغا قۇشۇك سالبادەپ؛
باسا ايتىپ قالغان كەچىندە،
آباكەمە كەچىكە ۶ بر اۇيات بولغونۇم،
بۇ نەمەنە قوردۇغۇك.
چاچكىدى قرقب سالباسام،
چولوق بايتال قىلباسام،

كەڭ قولىدۇ جاتقان كۆپ جلقى،
التىندان قىلغان دوولبار،
القداتىب كۆپ اوردۇ
جلقى تىيب چوغۇلتۇب
دوولبار اۇنۇن اۇققاندا،
زىرقىراب اۇنۇچققاندا،
كۇرۇچۇن كۇزدۇك ايداغان
كۇلۇكتورۇن فاراساڭ
كۇرۇچكو جەمدەب بايلاغان
كۇندۇ جارق شايلاغان.
كورگون جووسۇن بايلاغان.
ارپاسن كۇزدۇك ايداغان،
ايدا جارق شايلاغان،
اتشقان جووسۇن جايلاغان.
التى سن ارغن كۆپ نوچوى
ايدا برب ات توقۇب،
سۇرناي اۇنۇ بەك چىغىب،
دومبۇراسن تارس اۇرۇب.
دوولبارن قارس اۇرۇب
اق اسابا قىزل تۇۇ

ايقايلانغان ازى چۇۇ،
ءجۇرۇب قالدى كۇل چورو،
كۇل چورونۇن الغانى،
ازق قىلغان التى بەه
قوش جۇكتوگون تورت جورغو،
قوشتوغونۇ اون تورت ات
قاق تەلكى مينب بويقويۇب
ناكەرى بۇتتا چويقويۇب،
سرنائزا قولىدۇ قويقويۇب،
قىلچ بەلدە قىغىراب،
ايبالتا جاندا شىكىغىراب
سربارالڭ جوندىو جارقىلداپ،
اسابا قولىدۇ قالقىلداپ،
كۇلۇستون تۇۇنغان كۇل چورو،
جۇرۇب قالدى شارقىلداپ،
امر سەمە تەى بااتىرك،
جوونۇ الستان بايقاب آلېتر،
كۇلۇستون كەلدى اۇستونو
باق شۇڭقار جايىن بىلدىگىبى؟
وينۇڭدۇ قويۇب چىندىدى ايت

آق قۇرچۇن اوزۇن آچدى اھمى،
سېيغا كېيەرسىي تونۇن،
سۇزۇب آلب كېيدى اھمى،
چاقلىسى آلتىن جەڭكى جەز
ايچى قابات تېشى بوز.
اون اھكى توپچۇ چوق قويغون،
قوى چاغىر اوغۇ جاداغان،
ماناستان قالغان آق اولپوق،
تېشنان كېيىپ آلدى اھمى..
چوڭ اوپولۇن كوب تەكە،
اھكى تىشتۇ باغلدىر،
آلما باش مەندەن آتدىرې
جايى قىشى مالماغا
جەتى چەلەك سالدېرې
آنچىيانغا كرگېزې،
آلما قىلىق آلدېرې،
چلغى تەرى چاغندا
آقى بەرې ايىلەتې،
آلتىشتاي بالبانغا،
جاي قىشى سارغارېتې

قان بالاسى قانىكەي،
جانب آلب اشتهگەن،
آرۇكە سۇلۇۇ باش بولۇب،
آلتىمېش كەلېن قوشچۇ آلب
اۋچ آيدىن كۇنۇ توقسون كۇن
امركبەستەن تىشتەگەن.
قاشقا تېشى چويۇلۇب،
قارا كوزۇ اوپۇلۇب،
قارماب تارتسا قامداغاي،
آرغامچىداي چويۇلۇب
قويو بەرسە قامداغاي؛
مۇشتۇمداي بولۇب جىيىلغان،
اوتقو سالىسا چوق اوتبوس،
ملىق آتسا اوق اوتبوس،
قامداغاي بۇتقا شىمدانې،
چوڭ كەمەربەلگە قابشىرې،
آلداغا جانن تابشىرې،
آقۇندۇن قىزى چۇروكتۇ،
كور بوى تۇرۇب قۇوانې،
كوب نوغويىدون دۇوا آلب،

امرچورومەنەن امرسەمەك.
بااىر تۇۇغان امرنەمەك
اون تورت كۈلۈك ات مەنەن،
اتدانى چقىدى كەك قولىون.
الدا ءاوزۇ بلبەسە
ايتقانم جالغان بولبوسو
ايتاين ءبر - از قاشقوردۇن،
ارباقدارى فولدوسو،
قاشقوردۇن اۇۇلۇ امرسەمەك
قاىغرباغان امرنەمەك
ماناسدىن اۇۇلۇ امرسەمەك،
بالا جولبورس امرنەمەك
جەتم قالب جەتلگەن،
اق بولوتتوى كەتلگەن
تەمر قاندىن شارينا،
تەنتب بارب چوك بولۇب،
ات كوتورگوس زور بولۇب،
قلس سانانغان دۇشمانى،
قاچب جۇرۇب جوي بولۇب،
جرغالدۇ نوغوى اەلنەن،

جلغىتدۇۇكەك قول جەرىنەن،
قايناردىن قارا كوزۇنون
قاق چيناردىن اوزۇنون،
تورت كۈلدۇن تومون جاعىنان،
توروماناسدىن سايغان باغىنان.
بار كولدۇن ماڭداى جاعىنان،
باقايدىن سالغان تامىنان،
جەتى كولدۇن بويۇنان،
جەكەندۇ سارى تالادان.
ازاولۇيا بار قولىون،
قىزى اولۇيا كەك قولىون،
الا كولدۇن قاشىنان،
اق شۇڭقاردى ~~الا~~ قاچىرب،
اق بەلەستى اشىرب،
السقى جەردەن كەب اۇغۇب،
اى چۇروك االى دەب اۇغۇب
ارقاسىنان شۇڭقارغا،
بارامن دەب دەم اۇرۇب،
قانچا كۇندو بارام دەب،
قان آتاسى باقايدان،

جولدىۇ سۇراب كەب اۇرۇب،
جولدىۇ ايتقن بارام دەب،
قارابت چۇروك دولۇدان،
شۇڭقاردن جووبۇن آلام دەب،
آق شوڭقاردان آيرىلب
قۇرۇ قانتب قالام دەب
اولبوى ترۇۇ بولغوندىو.
دبر قابارن تابام دەب
راس بولسو آغانى،
چۇروكدۇن شارن چابام دەب
توتولوب آيتب جولغوسال،
قاريغان باقاي آلام دەب.
مىنتب آيتب آغاندا،
كور بوى قلىق آرماندا،
باقاي آيتباي قانتب توقتوسۇن،
جولدىۇ سۇراب آغاندا،
باقاي تۇرۇب كەب آيتدى،
قاراغم اۇققۇن دەب آيتدى،
چيمرقانب بەك آيتدى،
قۇرداشم ماناس بارندا،

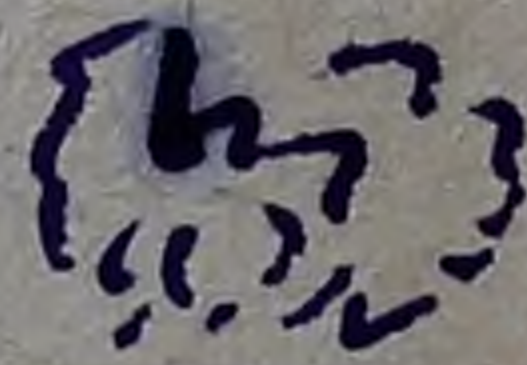
كور بوگوندىۇ كورگومۇن،
جە، اوشو كەزدە اولبودۇم
آلدا باشقا سالغان سوڭ،
آبيكەنن تۇشۇندا،
آر جورۇققا كوڭگومۇن،
آسيلم ماناس بارندا،
آرقايسىنى كورگومۇن،
اوزۇڭ بويفو جەتكەنى
هەچ يامانلىق كوربودۇم،
كوز جازدقدا قالباسا،
بار باغان جەرم قالبادى،
قوردامشىدىن بارندا
اوشوندىوقۇداي آلبادى.
جول مانيسىن مەندەن اۇق،
مەندەن اوقساڭ قالت جوق
آتتەڭ ! كەتتەڭ قانتاين،
آتاڭدىن كورۇ دۇينوبوق،
جييرما بەشتە چاغىدا
تولۇب تۇرغان تايمدا
ساداغىم قرق كەز اه كەندە

جوغولۇپ كەتكەن جوقدى ازدەب،
جوبولوڭدۇۇ قزدى ازدەب،
آت آرىتب تون توزۇب
آلا قاققان قزدى ازدەب،
مۇنۇ مۇنداي قويۇڭۇز،
آت آسباين آليگىز،
قالدى قىزل جالدى كوك
توقنومبايدىن تورمالۇۇ،
تەكەچىنن تەمر كوك؛
تەردە بەگەن كوك آلا.
تۇرۇم قز بەرگەن كوك آلا،
چاچىكەيدىن قوى تورۇ،
بايىچەنن سۇر چولوق،
باقاي قاندىن بوز جورغو،
سارى قاندىن تۇۇچۇناق،
آجىبايدىن قارت كۇروك،
آلامبەتدىن سارى آلا،
آبيكەنن قاق تەلكى،
امركوبوشتۇن سۇر تەلكى،
آزق آرتقان آق بورچۇق،

قوش جۇكتوگون كوك بورچۇق،
آزق آلغان آلتى بەدە،
آلتى جۇۇرقان بەش مامق،
آنى آرتقان آيمان بوز،
شوشاقدىن باشن چالباغان،
جورغو كەلسە آتداغان،
جەكەندىن باشن چالباغان،
جەرەنگە جەتبەي قالباغان،
قاراڭقىدا قالت اەتبەس،
باشقا چاپسا جالت اەتبەس،
نوغيويدون چققان ساي يۇۇدان،
ماناسدىن اۇۇلۇ سەمەتەي،
قادل قلباس امرچورو،
قان چوروسۇ آت آيداب،
آتدىن بارن قاتۇۇ آيداب،
آيال قلباي بات آيداب،
كۇل چوروسۇ قوش آلب،
كورگون كيشى تاڭ قالب،
كوك جالدار جۇرگون جەرىنەن،
توپولوڭ اۇيۇب جول جاڭداپ،

قان باقايدان باتا آلب،
جولدۇن بارن قاتقا آلب،
نوغيويدون تانداپ آت آلب،
بو كويدۇن بوكسو جول مەنەن،
بورۇ جۇربوس چول مەنەن،
قازلغان قارا جول مەنەن،
قاراتۇلاڭ چوب كەلسە،
چالدىرباي جۇرۇب اوتۇرۇب،
قارا بۇلاق سۇۋگەلسە،
قابىرباي جۇرۇب اوتۇرۇب،
اورغۇغان آپپاق شور مەنەن،
اون تورت كۇندوك جول مەنەن،
ايلانا قارا توو مەنەن،
اقل تاپپاس جول مەنەن،
تۇتۇندوى بولغون قاراتوو،
تۇگونۇب اۇچۇ چول بولۇب،
ساناتى قرقداي كۇن بولۇب،
توقتوغون جەرى چۇناقدىن،
ايگر كىرپ تۇن بولۇب،
قايتا اوغۇن سانادى،

باقايدىن قاتن قارادى،
نوغيويدون چققان اون تورت آت،
سۇمبوھوى بولۇب جارادى،
چققان كۇندون بەركيسن،
امسەب قىلب سانادى،
باقايدىن جولۇ بولۇبتى،
قات امسەبكە تولۇبتى،
توو تۇگونۇب اۇچ بولۇب،
جول آيرىلب تۇز بولۇب،
جەر تۇگونۇب ساي بولۇب،
سەمەتەيدىن اچكەنى،
جارگەنتىدىن قىزل چاي بولۇب،
جەگەنى آپپاق ماي بولۇب،
آت ارقتاب تاي بولۇب،
تۇن اۇيقۇسۇن بولۇبتى،
باتردىن اۇۇلۇ چۇناغاك،
جەر سونۇنۇن كورۇبتى،
باقاسى چارداپ كولۇندو،
بۇلبۇلۇ سايراب چولۇندو،
بۇلاغى آغب تاشيغان،

بۆلبۇلۇ سايراب تاكشىغان،
مۇگدۇ آدم جاشىغان،
كۈگۈگۈ سايراب تاقشىغان،
كۈمۈشۈ آرزان تاشىنان،
كۈيۈتۈۈۈ بەندە جاشىغان
بەتەگەسى بەلدەن بولغان،
بەدەسىيە قاراساڭ،
آت بورۇنان جىرەگەن،
جىتاسا جىتى بۇراغان،
اورۇگۈ چىرىب كوك بولغون،
اوزوندوى بۇلاق ساز بولغون،
بولاغى مەنەن كولۇنو،
وردوك مەنەن قاز تولغون
تەكچەدەن كۈلۈ آچلغان،
جەمىشى جەردە چاچلغان
جويلوغون جەرى دوگۈزدۈن،
كەمەگەدەى قازلغان،
توشۇنو قايب جايلىغان،
قازى چوبتۇ جەرىگەن،
قايبكى كوكتۇ ترەگەن،

۷

چىپىغى بارچىناردى،
چىنارى بار مۇناردى
چەچىغى بار اۇلاردى،
چەچقداردن اۇنۇنو،
چىداب بەندە تۇرا آلباى،
تالدارى بار تۇرگوكتوى،
تارانچىسى اوردوكنوى،
جالغان ايتىب قويبوسوم
بۇركۈتتورۇ اوزۇكتوى،
چىقاندارى كۈچۈكتوى،
جەكەندەرى جەلەكتەى،
قامشتارى بىلەكتەى،
اۇر قوبونۇ قۇلانداى،
قۇلاندارى قۇنانداى،
كەسكەلدىرك جويلوسو
كەرە قۇلاچ جىلانداى،
جەرگەلۇۈ بەندە قونغوندى،
جەلەنى تارتىب قويغوندى،
اۋىدۇ تىگىب سالغانداى،
سەمەتەى تورو چوناغىڭ،

80 лет
A. C. II
CO
BOJO B M
4.36 20.
3a Bock.

ИЛТРАЕК
Октябрьский

جەردى كورگۈ آر قانداي،
كەتب بارات قاڭقورۇڭ.
قاباغىن سالب زارلامباي
آدمى تورو كوك جالڭ،
آتدىن باشن بۇرغانى،
آرقاسىن قاراب قىلچايب
چوروغو آيتىب تۇرغانى.
كەستەلۇۇ قالپاق كەڭ چالبار
كەڭەشم آيتار جاش بالدار،
سايمالۇۇ قالپاق كەڭ چالبار،
سانامدى آيتار جاش بالدار،
آلتى كۇنۇ بولغونچو،
آت سەرگىتتېب آلالى.
آنان چۇروك بارالى،
آقۇن قاندىن شارىنا.
آنان كىيىن بارالى،
جەتتى كۇنۇ بولغونچو،
آت سەرگىتتېب آلالى،
جەتب چۇروك بارالى،
آرتق تۇۇغان چۇروككون،

Handwritten notes in blue ink on the right margin of page 70, including a large wavy line and several checkmarks.

شوڭقاردىن جووبۇن آلالى
جولۇقسا تولتوى چن قوجو،
آيامباي نايىزا سالالى.
آتابىز ماباس بولغونسوڭ،
آيانىب قاتىب قالالى.
اۇۇردانىب بارغاندا،
اۇقتاب جاتقان شاردى
اۇيالباي چاب آلغاندا
آتاغانالەت جەتەبى؛
آبىرىبىز كەتەبى،
چورو لورغو كەب آيتىب،
قوشتۇ تۇشۇر دەب آيتىب
توبو سۇ بىيىك جوڭ چاتىر،
تانا پتارن تارتىدىر،
جەز بۇرامالۇۇ قازقىدى،
جەرگە مۇقتاب قاقتىرىب.
كەرمەلەرن چويدۇرۇب،
كەمەگە سن اويدۇرۇب،
كەر بايتالدى سويدۇرۇب،
آتداردىن بارن كەرمەگە،

Handwritten notes in blue ink on the left margin of page 71, including several checkmarks.

جاندىن بارى قىبراب.
ناماز مالى بولغوندى،
چۈرۈك تۇردۇ قاشقايب،
الماداي بەتى تاستايب
باسب سۇۇغا بارغانى،
قولۇن سۇۇغا سالغانى،
قول داراتن الغانى،
بۇتۇن سۇۇغا سالدى اهمى
بۇت داراتن آلدى اهمى.
اەكى ءسۇنئوت اەكى پارز،
قۇداي تالا قۇدۇرەت،
ءاوتبوى تۇرغان چوڭ قارز.
ءاوزۇڭ كورگون باغمىدات،
اوتكورۇب اوقۇب آلدى اهمى.
قايقالاغان قارا بەت،
قارقزغا جەتب بارغانى
قاليمانقا كەب آيتات
اەجەكەلەر دەب آيتات.
كىچۇۇ سۇنو كەب آيتات،
اوى قۇرداشتار دەب آيتات.

آلب كەلب آسدىرب.
كەمەگەنى قازدىرب،
كومكور مولۇۇ قازانن،
كەمەگەگە آسدىرب.
آرچادان قلغان ءچومۇچدۇ،
اەت قوتورتۇب باستىرب.
اەكى چورو ءبر ءتورو،
جاتا تۇرسۇن بەلەستە،
مۇنداي قويۇب بۇلاردى
كەلەلى اهمى چۇروككو.
تاڭ آغارپ اتقاندا،
تارازا جىلدىز باتقاندا.
اوانن جەلى زر قىراب.
اويلو قۇلۇن چور قۇراب
اسمانداغى جىلدىزار،
كەزەك مەنەن بر قىراب.
قامشىدىن باشى قۇدۇراب،
چوبىدۇن باشى شۇدۇراب،
تورغويدۇن بارى چىرلداپ،
تەرەكدىن باشى دىرلداپ،

ايدان

آمان قىلىپ تۇرۇشتۇ،
آلتى كۈندۈي اۇرۇشتۇ،
كوكدون آرباب تۇشۇردۇ،
دۇشماندىن ايشن بۇتۇردۇ،
منتىب آيتىپ قالغاندا،
اوشونۇ كور بوى آرماندا،
اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
اويروتدو جوق قالىيمان،
قرقى كەلن قرقى قز،
قىزل بەتتۇۇ قالىيمان.
اەكى قولۇ بوورۇندا،
اينى سالىق موينۇ كەز
ازدەپ تاپقىس قارا كوز،
ايىلە تۇشۇپ كەپ آيتىپ،
اەجەكە چۇروك دەپ آيتىپ.
آڭقو سۇنۇپ كەپ آيتىپ،
آپا كە چۇروك دەپ آيتىپ
مەن جورۇيمۇن تۇشۇڭدۇ.
اوكدوسۇن قۇداي ايشىڭدى،
قۇداي قولغو بەر بىر،

آشق بولغون كيشىڭدى.
بايلانسا بۇۇدان مامىڭا،
تارتىماي جەردى كەمرسە
بايلودو تۇرۇپ سەمرسە.
بۇل چۇڭ اەتى بۇقا مۇينونداي،
بۇۇرۇل آت كەلە تۇرغانى
آنن نەسن آيتاسىڭ!
بۇۇدايق قونسو تۇۇرۇڭا،
بۇلبۇل قونسوتالىڭا
آرقا جۇنۇ آق بەدەر،
آق شۇڭقار تۇرات قولۇڭدا
آنن نەسن آيتاسىڭ،
بۇلبۇل اوڭدۇ مۇڭدۇۇ سۇز،
سەمەتەي كەلە تۇرغانى،
كوسو قۇيرۇق كوك داڭقت.
كوچونۇن اووزۇن جويلوسو،
كورگوندى اتمەر قىڭشىسا،
كۇلگونۇ قزدن اۇنۇندى،
كۇل چوروكەلە تۇرغانى.
قارا چار قابىلان،

شاردان چىقىدى بولۇنۇپ،
جارقىنى كۈندۈى كورۇنۇپ.
قاڭقوردۇن اۇۇلۇ كەلەت دەپ.
چاتردى تىگىپ قارا بەت،
كەڭ اۇرگونچىدىن بويۇندا،
جاتا تۇرسۇن اويۇندا.
مۇنۇ مۇنداى قويۇڭار،
بەلەستە قالغاي قاڭقوردون،
قايتىپ قابار آليڭار.
تاڭ سارغايىپ كورۇنۇپ،
تارازا جىلدىز بولۇنۇپ،
تالادا شامال ار قىراب،
آسمانداغى جىلدىزار،
قىبىلا كوزدوى بر قىراب.
قامشىدىن باشى شۇۋدىراب،
قارا قاش تورغوى چۇلدۇراب،
تەرەكدىن باشى بر پىراب،
جاندىن بارى قىبىراب
تاڭ سارغايىپ اتقاندا،
تارازا جىلدىز باتقاندا،

قاپاققا سالىب بال آلب،
قايماققا پىشقان نان آلب.
سارى مەيز كەشمىشتەن،
ساباقدارن تەردىرب،
شەكەر شەربەت شىرن آش
داينداتىب بەردىرب.
كوو كورگو قىمىز آلدىرب،
كۇچۇ جانب قالات دەپ،
كۇچ آلتۇۇراب سالدىرب.
اق قىيانن اويۇنا،
چوڭ اۇرگونچىدۇن بويۇنا،
ماناسدىن اۇۇلۇ چۇناقدىن،
كەلە تۇرغان جولوۋنا،
ءاولوڭ آيتىپ جەڭگىشىب
سەلكىنچەگن تەبىشىب.
چاتىراش اوينوب داڭ سالىب،
چاى قايناتىب بال سالىب،
قازىغا قوشۇب جال سالىب،
اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
اوتوسۇندا آى چۇروك.

تۇنار قتاب آلېتر.
آلا قارغا ساغز قان،
آيلاشغانى بلمبەى،
قاران قالغان اۇرگونچدن،
قايسى اەكەنى بلمبەى،
توپولوڭ اۇيۇپ، توز تۇشۇپ
توپىراق اۇچۇپ بوز تۇشۇپ
مۇنار قتاب آلېتر،
مينا اۇشۇنتۇپ قالمىتر.
جوموق آيتام اەرمەككە،
دۇربۇ سالدى كورموككو،
اەر چىتكەنى اەكى قۇل،
اەركك توروك قلماققا،
اەكى چورو اەر چىتپ،
تەل قوزۇداى تەلچىتپ،
چۇناقىدن دۇربۇ سالغانى،
اويلچۇپ قاراب قالغانى.
دۇربۇنۇن جايىن مەندەن اۇق،
مەندەن اۇقساڭ بەيلەپ اۇق،
آتاسى ماناس اولىگوندى،

آدرلۇۇ جەرگە چالدىرب.
قارا سۇۇدان قاندىرب،
قارا شىبەر تۇلاشگا،
قايساشگىداتب چالدىرب.
ماناسىدن اۇۇلۇ چۇناغڭ
قىلچدى قىيا بايلانپ،
سرنائىزانى تايانپ،
ازدەى باسپ آيارلاب،
چورولور قالدى چاتردا،
آش تاماغىن دايارلاب،
كورومۇن دەپ اەلەستى،
كوك جالڭ بەت آلب باستى بەلەستى.
جىغىب باردى چۇناغڭ،
كوك قايقىتن باشىنا،
كوچۇگۇن قويۇپ اوتۇردۇ،
كومۇركويدوى تاشىنا.
اۇرگونچدى تۇۇرا قارادى،
اۇيدون چققان كۇندورۇن،
بارن ازدەب سانادى.
كەڭ اۇرگونچ تۇمان بولۇبتىر.

قانىكەي آزاب كورگوندو،
آبيكە، كوبوش اەكى آرام،
ماناسدان قالغان دۇينونۇ،
قامچى تاشتاب بولگوندو،
بەرەنم انەم قانىكەب،
بەلدەمچىنن بۇگۇنو،
بەكەم قاتب قابىشقان،
قىرانى سەمەتەي گە تاپىشقان،
مەكەدەن كەلگەن بەش آجى،
بەلەك بەرگەن چوڭ دۇربۇ،
بەرەنەلۇۇ اق دۇربۇ.
جووغا بارسا سالسىن دەب،
جوونۇن چەنن آلسن دەب.
قازاتقا بارسا سالسىن دەب،
قاپردن چەنن آلسن دەب.
ايچى اورتدوى قىزارغان،
تارتب قويسو چوڭ دۇرلۇ،
قۇلاچ قارش اۇزارغان.
آينەكەن اووزۇكر دەيت دەب،
آلسقى جولغو جۇر بويت دەب

آق قادەككە اوروغون،
آلسقى جولغو جورۇغان،
آتىن اۇققان دوشماندار،
آيدىكن اۇغۇب قۇلانغان،
تەگەرەگن تەگىز دەب،
قلغان اەكەن قووزدوب،
جاقۇت مەنەن اۇچتاتب،
قوبۇل سالب چاپترغان،
آلتى مەنەن كۇمۇشتۇ،
آرقى - تەركى قاقتىرغان.
آدام زات بەندەسى،
آبايلاپ تۇرۇب باقتىرغان،
آلتى اووز چوڭ دۇربۇ،
آلتى بۇراب چىتىرگەن،
آلتى كۇندۇك جەرلەدى،
آلتى آرقان بويۇ جەتىرگەن.
جەتى كۇندۇك جولدوردۇ،
جەتى آرقان بويۇ جەتىرگەن.
كەرە قۇلاچ كەز بويۇ،
كەتمەن اووز چوڭ دۇربۇ.

جەتىرگەن

قاروولونغون آلماشاق،
تۇنورگون شار تۇمومون باق،
دۇمپۇيگون قارا قالادان،
بەر جاعندا دالادان،
بەر باققا چقدى بىر توب جان.
جاش سەمەتەى چۇناغاك،
تانى - آلباى بولدۇ تاك.
آندان بەرى قاراسا،
آق قىيانن سۇمبودو،
آمالۇۇنۇن اويۇندا،
آققان سۇۇنۇن بويۇندا،
آقۇندۇن قزى آى چۇروك.
آق اەلەچەك جۇۋاندى،
آبالسى كورۇب قۇۋاندى،
قز اەكەنن بىلدى اەمى،
قىمىتتيا تۇشۇب كۇلدۇ اەمى.
كۇل چورو مەنەن قان چورو،
كۇلگونۇن بايقاپ تۇردۇ اەمى.
كۇل چوروسۇ كەب آيتات،
كەب آيتقاندا نەنى آيتات،

آلتن اووز بوتوگون،
آيتا بەرسەك تۇگونبوس.
آسل تاشتان اورنوتقون.
آينەگى سينب قالات دەب
آلتن مەنەن قوردوتقون.
بويۇ تۇمار چالاش قابى بار،
بولوتتون قلغان سابى بار،
بولجولۇجوق چوڭ دۇربۇ
بووسۇن آلباى موينۇنان
سۇۇرۇب آلب قوينۇنان،
قىنابىنا تۇلتۇرۇب،
قىگايا تارتىب اولتۇرۇب،
اوكدوب قارماب ايمەرب،
اوپولدى كوزدوى جيبەرب،
تەگەرەتب ايمەرب،
دەگزدى كوزدوى جيبەرب،
قارا كوزگو سالدى اەمى،
قاڭقوردۇن اۇۇلۇ چۇناغاك،
قايقالاب قاراب قالدى اەمى،
قاراشار قالك باق.

آزاب تارتقان اەمەدەي،
آرساڭ اەتب كۈلبوگون،
آدام سىرن بلبەگەن،
كۈيۈت تارتقان اەمەدەي،
كۈلۈمسۈروب كۈلبوگون،
كۈلگۈنۈن آدام بلبەگەن.
آباكەم اەمىنەنى بلدى دەپ.
نە سەبەبتەن كۈلدۈ دەپ،
ەجۈر ەتورومو باسپ يارالى،
كەبن سۇراب آلالى،
اەكى چورو جۇگۇرۇب،
جانى قالباي ەسۈيۈنۈب،
جاش بالاداي كۈيۈگۈب،
اودو قاراپ بېشلداپ،
ايداپ آلچۇ نەمەدەي،
اڧىراڭداپ ەسۈيۈنۈب،
كۈلۈمسۈروب ايانب،
كۈل چورودوى چۇناغڭ،
اباسن باسپ تايانب،
كۈل چوروسۇ كەب آيتات،
اينالايىن آباكە.

اەمىنە كوردۇڭ دەپ آيتات،
قۇلاغڭ سال ەسوزۇمو،
نە كۈرۈندۈ كوزۇڭكو؟
اەمنە كوردۇڭ آباكە
باتراق آيتقن اوزۇمو
اوشۇنتوب آيتب الغاندا،
كۈربوي قالدى چالغاندا
كەستەلۇۇ قالپاق كەڭ چالبار،
كەبمىدى آيتار جاش بالدار.
سايمالۇۇ قالپاق كەڭ چالبار،
سانامدى آيتار جاش بالدار،
ساغان آيتام كەبمىدى،
ماڭدايداغى تەتيگى (اناز)
قارارپ تۇرغان قالڭ باق،
قاروولونغون آلماشاق
تۇتۇندوگون ەتۇمون باق،
تۇنتويگون قارا آلماشاق،
تۇپتۇۇ قاندىن شارى اەكەن،
قارارغان شار قالادان،
بەر جاغندا دالادان،
بەر چاقدى كوزدوى بولۇنۇپ،

جولۇ توزغون قز بولسو
ازدەگەنى بىز بولسو،
كەبن اۇغۇب قايرا سال،
تولتويدۇن قولۇ بولبوسۇن،
جول توزدۇرۇب قويبوسۇن،
چن قوجو قولۇ بولبوسۇن،
چندان قۇداي اۇرباسن
دۇشمان بولب كورنسه
سۇمسايب جوودون قاچباغن
جوو بوزۇسۇ چۇناقدار،
ماناسدان باشقا آيتبا دەب،
آندان بەرى قاراسام،
آمالۇنۇن اويۇندا،
آققان سۇنۇن بويۇندا،
قىزارب چاتر كورۇنوت،
قردا تۇتۇن بولۇنوت،
قىياسى كوزگو ايلينەت،
قىيا تارتب قاراسام،
قىزل تەردك قۇشماش اەر،
قزدن آتى كورۇنوت،

جازغى كۇندوى كورۇنۇب.
جۇۋان چقىدى بىر توپ جان،
تائى آلپاي بولدۇم تاڭ،
تەمر كىگەن جوو بۇدەب،
تەلەگەى كىگەن قزى دەب،
تەگتۇش چۇروك اوزۇ دەب،
تەلەگەيى بىزى دەب،
بادانا گىگەن قزى دەب،
بايقۇش چۇروك اوزۇدەب،
سووت كىگەن جووبى اەكەن،
جورغو مىنگەن قز بەكەن،
جورۇقتۇۇ چۇروك اوزۇبەكەن،
جولوچۇ كشى بىزبەكەن
كەربەنچى كەلب قونغونبۇ،
بازارچى كەلب قونغونبۇ،
بارقتۇۇ جولۇم بولغونبۇ،
كەرەكتۇۇ جولۇم بولغونبۇ،
قاشقارلىق كەلب قونغونبو،
قادمكى جولۇم بولغونبۇ،
بازارچى بولسو تىلن آل،
باداچى بولسو جولغو سال،

قز كەلنگە اەبم جوق،
بالا كەزدەن شوق اەلە،
قز كەلدىن ايچىندە،
چۇقۇقاندای كەب تابقان،
كۈل چورو بايقۇش اەبتۇۇ اەلە،
قان چورو مۇنۇ ايتقاندا،
كۈل چوروسۇ كەب آيتات،
كۈلۈستون ءتوروم دەب آيتات،
چالغىدى ءوزۇم چالايىن،
چالباي قانتب قالاين،
كورۇنۇب تۇرغان اۇرگونچكو،
كوز اچقانچا باراين،
آزابم بولسو كورويۇن،
آجالم جەتسە ءولويۇن،
آبيكەنن قاق تەلكى،
آياغى مۇقۇر زەرى باس،
آرقاسى جوق ءات اەلە،
آغىنى قاتۇ سۇۇ كەلسە،
آغب ءولۇب ءجۇر بويۇن.
آزابدى ءمنتب كور بويۇن.

آغارب چاتر كورۇنوت،
آسماندىن تۇتۇن بولۇنوت،
آبايلاپ بايقاب اولتۇرسام،
آبايى كوپچۇك آق بشتان،
آيەلدىن اتى كورۇنوت.
كم اەكەنن بېلىپ كەل،
كىمك بارساڭ آنك بار،
ءبر كشيلىك آلڭ بار،
آتداریڭكا كوز بولۇب،
ءبرك مندا قالىڭار.
منتب آيتب قالعاندا،
كوربوى قالدق آرماندا،
قان چوروسۇ كەب آيتات،
قانقورۇم آبام دەب آيتات،
شويقوندىۇ ءوزۇم شوق اەلە،
مندايغا اەبم جوق اەلە،
مەن آت جانندا قالاين،
آيقايلاغان جوو بولسو،
آيامباي نايزا سالاين،
قكشيلاپ آيتار كەبم جوق،

كور كوبوشتون سۇر تەلكى،
آياغى مۇقۇر ات اەلە،
اشۇسۇ بىيىك توو كەلسە،
ءاۋچۇب ءاولۇب ءجۇر بويۇن،
بۇرۇلدى بەرچى مېنەين،
بۇلۇمدۇ بەرچى كىيەين،
بۇ، جولۇمدۇ بىلەين،
آغب جاتقان داير اعا،
آيامباستان كىرەين،
توزۇب جاتقان جوو بولسو،
اىلاچنداى تىيەين.
آرقاسى جوور ات ءمىنب،
جولدى اولۇب قالباين.
ءمىنتب آيتب قالغاندا،
بەربەيمىن دەب آيتالباى،
بالانن كوڭلۇن قايتارباى،
او كۇم ءاوسكون چۇناققا،
جۇمشاسا تىكتەب آلات دەب.
بەربەسە كونۇ قالات دەب،
بۇرۇلدى بەردى مىنگن دەب،

بۇلۇمدۇ بەردى كىيگىندەب
بۇرۇلدى سۇراب مىنگەندە
بۇلۇمدۇ سۇراب كىيگەندە،
بارارن چورو بىلگەندە،
توپچۇلۇغۇ بەر توغۇز،
توپچۇلانبا آلعاندا،
چوروڭدى آرمان قالابى،
بۇ دۇنۇيو جالغاندا،
آلدىقى قاشى قارق آلتن،
كوتكۇ قاشى چلق آلتن.
كۇمۇشتون اەكى قابتالى،
تەمردەن سوققون آق قاشقى،
قاچقان اەلك چوقۇلۇ،
تاي بۇرۇلغا توقۇلۇ،
بۇرۇلدى ءمىنب بۇلقۇنتۇب،
امرى اولىگوندى جۇلقۇنتۇب،
بۇرا تارتب قالغاندا،
بۇدۇنۇيو جالغاندا،
كور بوگون جان آرماندا.
آباسى تۇرۇب كەب آيتات،

كەب آيتقاندا نەنى آيتات،
قاغىلاين قاراغم،
قاراغم مەنى قاراغن
اون اەكىنن ءاوزۇنو،
چىغار چقباس جاشىڭ بار،
آت آرىتب مېنە اەلەك،
آت قادىرن بېلە اەلەك،
تون توزدۇرۇب كىيە اەلەك،
تون قادىرن بېلە اەلەك،
قىياقتۇۇ نايزا آلا اەلەك،
قىيىقىرب جووغو تىيەلەك.
قاراغاي نايزا آلا اەلەك،
قاچىرب جووغو تىيەلەك.
جابدقنن جاين بېلە اەلەك.
جالاڭداپ جووغو تىيە اەلەك.
جابدقنن بارن آلا كور،
چاپچان چالغن چالا كور،
بۇرما تەمر سوم بالتا،
بۇرۇب سوققون آى بالتا،
جونۇنا تەمر قرداغان،

جاماقچىلار ارداغان،
دېل تەرىسن قابتاغان،
قاق ارغايغا سابتاغان،
آدامدان بولوك نەمەنى،
ەمىزى مەنەن سايباغان،
قولدون تايدا بولوت دەب
قولو مەنەن چرماغان،
تىيگەن جەرى ارباغان،
آلجايفاندا مالجايفان،
باشقا چاپسا ارباغان.
باشقا چاپقان آدمى،
جاقندا ءاودو بولبوغون،
آتامدان قالغان آى بالتا،
مۇنۇ بەرب چۇناققا،
آتامدان قالغان نار گەسكەن،
آچوۇسۇ كەلسە توو كەسكەن.
كومۇرۇنو چىداباى.
كونوۇ توقوى جويۇلغان.
كورۇگۇنو چىداباى.
كوك بۇقالار سويۇلغان،

اڭغاي تۇرا آلغا باس،
چاغراق اووز آلما باش،
ئۇتۇندون مۇرۇن جان كەتكەن.
جاندان مۇرۇن قان كەتكەن،
ءاۋىدو تۇرسا مالنداي،
آسىنب عجۇرسو جاننداي،
آتساڭ امانات جاندىن امرمەگى،
آسنساڭ آى دالينين آينەگى،
آتب عجۇرسو آق كەلتە،
آراغا جەتبەى تۇشبوگون،
تۇشاقچىسى بىر تەمر،
تېيگەن جەرى بىر سەگر.
قاروولۇ آدام باشنداي،
اونغۇ سايدىن تاشنداي.
آتامدان قالغان آق اولپوق،
مۇنۇن جايىن مەندەن اۇق،
بۇلا سالب بولوت قان،
بۇدايق قاندىن سۇراتقان.
آلتىن مەنەن كۇمۇشتۇ،
آرقى تەركى سۇلاتقان.

چابقانينا چىداىباى،
چاندىن اۇستا قىرلغان
سۇغاتىنا چىداىباى،
كولدۇن سۇسۇ سوولغون،
آشاغاندا ماشاغان،
توكور اۇستا بولو كباى،
جايى - قشى اچىندە،
جانب آلب جاساغان.
سرتىنا آلتىن جوگورگون،
جولۇ كۇنۇ بولغوندى،
جوبولوڭ تۇۇغان آجىباى،
قوقىيىلاب جۇرۇب اوگورگون.
مۇنۇ آل دەب قولۇڭا.
آتامدىن قالغان آق كەلتە،
اوزۇ اوزۇس اورۇمۇ،
ءتۇبۇ قىتايدىن قىزل قىرمى،
اورتوسۇن كوك جال اوگوتكون،
اوزۇ ءتۇبۇن تەگەتكەن.
بەى دارات اۋىگو آسباغان،
ارمەگەننن جازباغان،

كەلتەنن اوغۇ كەتتەگەن،
باراگدن اوغۇ باتباغان،
جەگىنە آلتن قاداغان،
قارانن اوغۇ جاداغان،
آقىرەكتە قوش قالتا،
آلتى آتار اوغۇن سولوغون.
آتاسى باشقا كوپ دۇشمان،
آيدىگن اۇغۇب قۇلاغان،
اۇستۇندوگۇ آق اولپوق،
انى چەچب بەردى دەيت.
آتامدان قالغان سر نايزا،
مۇنۇن جايىن آيتايىن.
اۇگغۇسۇ بولوت، اۇچۇ قۇرچ،
اۇچۇنا سالغان قارا قۇرچ.
آق قاراغاي سىداسى،
آق بولوتدۇن قىماسى.
كوك قاراغاي سىداسى،
كوك بولوتدۇن قىماسى،
قولدون تايىپ تۇشەت دەپ.
قوش قارا قل تاقترغان،

دۇشماندى كوزدوى باقتىرغان.
آر تۇرلۇ قلب چابترغان،
اون اەكى كشى سومدوغون،
جەكەندى كولدو قلادا،
آقلىدۇ تۇۇغان امر باقاي،
اون اەكى كۇنۇ سومدوغون.
چىرم مەنەن چابتاغان،
جەلم مەنەن اەبتەگەن.
اۇچ چغاشدان سەبدەگەن.
اون اەكى تۇرلۇ قرداغان،
اوتۇز تۇرلۇ سرداغان،
تىگەن جەرى ارباغان،
تەگەرەگن تاريغان،
جەكەتتە چەتپنە،
قۇلامشتى قوى كوزدۇ،
قويقويغون سۇلۇۇ قانىكەى،
قوقوندون كەلگەن آق شايى،
آت تامانداپ سايدىرغان،
آق اەلەچەك قلىدىرغان.
مۇنۇ آلدەپ قولۇگا،

آستىداغى بۇرۇلدۇن،
ابدان جاين آيتاين.
آتاسى تونۇن توبۇرچاق،
انەسى چولدىن مۇز بۇرچاق،
مۇز بۇرچاقدان تۇۇلغان.
تازا تۇلپار بۇرۇل آت،
اويدو تۇۇلۇپ قۇمدا اوسكون،
قۇلان مەنەن بىرگە اوسكون.
بورۇ تىلى آراداى.
قوش توياعى چاراداى،
ازۇۇلارى بولوتدوى،
چاتقى آياغى قولوتدوى
قاشقا تيشى قادودوى،
قزىل تىلى بۇلودوى،
جاراغانى قابىداى،
جالدىن اۇستۇ جابىداى،
سەكرگەنى بۇرگودوى،
سەمرگەنى سۇمبودوى،
كەك سوورۇسۇ كەتمەندەى،
كەبەزدەى بولغون كوكۇلۇ،

كوزۇنو چەنەب كەرتكەندەى،
جامباشىنن قوشقونغو،
قازان آسسا تۇرغانداى.
قاران قالغان تاى بۇرۇل،
اۋرگونچدۇن سۇۇسۇن بورغانداى.
سوپول قۇيرۇق سوم تۇياق،
سوقموقتۇۇ كۇلۇك تاى بۇرۇل،
آرقار آياق قولجاسان،
بوتو بوربۇى كەك سوورۇ
بۇلچۇگۇ بۇقا موينۇنداى،
بۇۇرا كوكۇل اوروق باش،
بۇقا موپۇن مارال بال،
قاردى سالىق تايغان ءتوش
اوركوچۇ بىيك زەەرى باس،
اوودوگو سالىسا چارچاباس،
تۇياغندا تۇرا جوق،
جۇروگۇندو قارا جوق،
دۇل دۇل موپۇن تاى بۇرۇل،
تۇۇغان بەەنن داينى جوق،
آرقا بۇتۇ جەز بىيلەك،

تۇتام شىراق چالقباس،
اون اەكى آى منسەك آرى باس.
اون اەكى آسىى بولغونچو،
آزۇسۇن سۇيكوب قارى باس،
بۇزۇلدۇ من دەب آستىنان،
تۇشۇب بەردى قاگقورۇك.
آلتى قات تەردك ۋىر جەلدك
آلتى بۇكتوب قابشردم،
آلتى جولۇ جول بەرگەن.
او، دۇينو كەتكەن آتامدن،
آرباغىنا تابشردم.
جەتى قات تەردك ۋىر جەلدك،
جەتى بۇكتوب قابشردم،
جەتى جولقىدر جول بەرگەن
دەگەندە قۇداى اوڭ كورگون،
آقىرەت كەتكەن آتامدن،
آرباغىنا تابشردم.
بارەن چوروم تەك اەلە،
مەن قومار بولدۇم چۇروككو.
آى بالتا الگن بىلەككە.

بۇزۇل آتدان آيرىلب،
بۇلاستاغان آباڭدى،
تامتاڭداتب سالباغن.
چەگب بۇرو سۇراسا،
سىرڭدى آيتب سالباغن
جاش كۇلۇستون آباڭدى،
بۇزۇل آتدان آيرىب
قالەندەر قىلب سالباغن.
آباسى باتا بەرگەندە،
جونوب كەتدى بولۇنۇب،
چوڭ اوپولدوى كورۇنۇب،
بۇزۇل مەنەن آلقداب،
جوو چاراغى جارقداب
بۇرا تارتا بەرگەندە،
بۇتا آتم جەرگە جوق بولۇب
اوق جىلانداى اوقتولۇب،
تانوو سۇنان بۇۇچىغب.
كەك قولىتۇقتان سۇۇ چىغب
قۇيرۇغۇنان چۇۇ چىغب.
سالب چىقدى بالەسكە،

اەنتەلەگەن چۇناغاك
اەكى كوزۇن سالدى امى.
ايقن دالا سارى تۇز،
ابايلاب بايقاب آلدى امى.
آن جىيلار آڭكى جوق،
برس اەتەرگە چاڭكى جوق.
كۇلۇستون تۇۇغان چۇناغاك
چاپپاي تۇرغان جايى جوق
استىنداغى بۇزۇلدۇن،
امرب كەتەر مايى جوق.
آزق قىلار چايى جوق.
قاراب قويسو چورونۇن
قوى دەب آيتار بايى جوق
قىيانى جەگەن كەمەر جوق.
قرس اەتەرگە تاشى جوق،
اۇلۇ جولغو كردي امى.
بايا ابا كەم مۇنۇ ماقتادى.
جەتەلەب سۇۇدان سۇغارغان،
قان چورو بايقۇش تابتادى.
ماقتاغانى چن بولسو،

اەكى جانن قارانب،
قويغو تيگەن بورۇدوى.
اوزۇمۇردۇن جالانب.
سالب باردى كۇلۇستون،
آق اينەكەن بەلینە،
سالاداي قايقى جەرىنە.
آشا قويۇپ قارۇۇلاب،
استىنداغى بۇزۇلدۇ،
اباي مەنەن جابۇۇلاب
اوزدۇق چايناب كوز جايىناپ،
قولوغوى تارتب باش قايناب،
تانووسۇنۇن تۇتۇنۇ،
قويوندوى بولۇپ بۇرقۇراب
جولۇم اۇيدوى داڭقانى
چورونۇن توبوسۇندو چىرقىرات،
جول كورو اەلەك جاش بالا،
جول كورو اەلەك بوز بالا.
اۇلۇ جولۇن تومۇنان،
آق قىيانن اويۇنان،
اەڭكەيب قاراب قالدى امى.

آيامباي جووغا تيبهين،
اهكى اوگوزدۇن تەريسن،
اوزوك قىلب كەردرگەن.
جەتى امركەچدىن تەريسن،
تاسمال قىلب تەردرگەن،
اوزوگۇن بىردەن بۇردۇرغان،
اوتكورو چاپقان كيشىنى،
اوكۇن سارغارتا توشۇپ تۇرغۇزغان.
آراسى آلتىن تيشى جەز،
اۇزۇندۇغۇن سۇراساڭ،
اهكى قارشى اهكى كەز.
چوقۇسۇنا چوق قويغون،
تۇشكۇ نۇنۇن اۇچونا،
سومدوب قارشى اوق قويغون،
آلا قانن بەك قىلدى،
دۇشماندى كوزدوى كەزەتتى.
بۇلدۇرگو تاقچۇ جەرىنە،
چۇلغۇر سالب كوزوتدۇ.
قىسر اەمدۇ تاى تورپوق،
اهكى اەنەگە تەل تورپوق،

كۇدورۇ قىلغان آق قايش
چيبە بايلاپ تاقترغان.
قاق ارغايغا سابتاغان.
بۇلغارى مەنەن قابتاغان.
تېيگەن جەرى تېلۇۇلۇ
قاراسات بالانن،
اورتونۇندا ايلۇۇلۇ.
اوكدوب قارماپ ايمەرب،
تووداى بولغون بۇۇرۇلدۇ.
تومۇقا تارتىپ جيبەرب.
تېيگەن جەرى قان بولۇپ،
قارغا قۇزغۇن تويۇنۇپ،
قامچى تارتىپ آلغاندا،
چىرغالاى تۇشۇپ اوكولۇپ.
قاباقدان چاڭكى بولۇنبوى
قاباق آچىپ كورگونچو،
اەچ قارانى كۇرۇمبوى.
قولجاداى كوزۇن قىزارتىپ،
آدر-آدر جەر كەلسە،
آرقاداى آرىشنى اۇزارتىپ

۲- قارچىتىنا جايىش،
قالغاداي قاشقا تىش
كومو كويدو قايىش
قاراسات بالانن،
امرگه كونۇ جايىش
اۈچۈب كەنچۇ نەمە دەي،
اۈچقان قۇش مەنەن جارېش.
قارا قابىش بوز تىزگن
اەكى قولدو قارىش.
آيانى مەنەن تىك تۇشۇب
قازانداي بولغون قارا تاش،
تورت بولۇنۇت چىك تۇشۇب
قازان قابىتاي تورت آياتى.
قارا جەردى قازلىت،
قارا تەمر اووزدۇق،
كومو كويدو قارسىلداپ،
جولدۇن چەتن قازلىت
جولۇم اۈيدوى اق كوبۇك
جول بويۇنا چاچلىت،
كوك جەكە بۇتدا چويقويۇب

اەلكەدى بۇتۇن سايلىت،
اەكى اەتەگن جايلىت.
بالقتاي اووزۇن آچلىت،
بالاداي بولغون اق كوبۇك
اومۇرودو چاچلىت
اەككەيش - اەككەيش جول كەلسە،
اەلكەدى بۇتۇن سايلىت،
جال قۇيرۇغۇن قاراساڭ،
قاسابا توودوى جايلىت.
قۇندۇزداي جۇنۇ جىلتىداپ،
قولجاداي باشى قىلتىداپ.
تورت آياقتان چىققان اوت،
چاقماق تاشداي جىلتىداپ،
آتقان تاشداي تۇرۇلۇب.
آرقاداي تاشكى تۇرۇلۇب،
دۇسۇ دەسە تاش اەمەس،
اۈچتۇ دەسە قۇش اەمەس،
اۇرغان تاشتاي زر قىراب،
اۈچقان قۇشداي در قىراب.
شالپىلداغان قاساسى،

آسابا قولدو قالقداپ،
تولقو باشدا چارقلداپ.
بوز كيسه جاندا شالپلداپ،
آتاغى چققان آق كەلتە،
اوڭ ايىندە چارقلداپ،
چارايىنا تۇستۇ بالقلداپ،
قىلچ بەلدە قىلاقتاب،
اەكى آياغن قاراساڭ،
اۈزۈڭگۈدۈ سالماقتاب،
اەر چراغى اەكى كوز،
ماڭدايندا آلاقتاب،
قويغو تىيچۇ بورۇدوى،
اەردى مۇردۇ جالماقتاب،
قاراغان كشيڭ اوڭغوندىوى،
قاراسات بالانن،
قارا بويۇ تولغوندىوى،
قاراقتاب آلسا تۇققانداي،
قىلچ قندا قىڭغىراب،
ايبالتا جاندا شيڭغىراب،
قىرم ماسى نۇكورۇ،

اۈزۈڭگۈ بۇتدا چىرەنب،
بۇرۇل مەنەن آلقلداپ
آلا قانداي قاشقاسى،
ماڭدايندا چارقلداپ،
تورت آياغى شالقلداپ،
آلستان كورگون اۈرگونچكو،
سالب كەلدى جاقنداپ،
سۇسۇ باتبايت سايغادەپ،
آبامدىن كورگون قىزى قايدا دەپ
اەردى مۇردۇن جالانن،
كەلە جاتر كۇل چورو،
اەكى جانن قارانن،

كىرب كەلدى چوڭ سۇۇغا،
مۇنۇ مۇنداى قويۇڭز،
قزداردان قابار آليڭز،
اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
اورتوسۇندا آى چۈروڭ،
سەگزەن بولۇب بولۇنۇب،
سەلكنچەك قۇرۇب كورۇنۇب
جىب آرقاندى سالىشب،

1. Алмамбетден امر چورو،
 2. سۇۇغا كزۇن سالدى اهمى،
 3. اۇرگونچ دهگەن سۇۇ بولغون.
 4. اوستۇ كوبۇك بۇۇ بولغون،
 5. اۇققان جانغا دۇۇ بولغون،
 6. آرقى چەتن قاراساڭ
 7. ايسقى كولدوى جلتلداپ،
 8. بەرى چەتن قاراساڭ،
 9. قوش آرقى مەلتلەپ،
 10. توقوىدن بارى قلقلداپ،
 11. اهمى تولۇپ بالچلداپ،
 12. قاراب تۇرۇپ چورونۇن،
 13. قارا بويۇ قالچلداپ،
 14. آتلا تۇشۇپ بولۇنۇپ،
 15. جايناي تۇشۇپ توگۇلۇپ،
 16. جان آلقچداي كورۇنۇپ،
 17. كۇگگۇرونۇپ كۇيلونۇپ،
 18. كۇكۇك بولۇپ سۇيلونۇپ،
 19. آلدان اچە تۇرلونۇپ،
 20. آدام بولۇپ سۇيلونۇپ،

1. تەرەككە باسب باريشب،
 2. سەلكنچەك تەب قاليشب
 3. تەرەكدن باشن بۇرۇشۇپ
 4. آرقى تەركى تۇرۇشۇپ،
 5. آقپنەكدى آيتشپ،
 6. اويۇن سالب اوينوبوى،
 7. اويدو لوتقون بالانى،
 8. آى چۇروكدون باشقاسى،
 9. كۇل چورونۇ اويلوبوى.
 10. سۇۇنۇ قانتب كەچەت دەپ
 11. چالغىغا كەلگەن جاش بالا،
 12. سۇيلوشبوى قانتب كەتەت دەپ
 13. جەكە بوركۇن چوڭ كىيپ،
 14. سەگز تۇرلۇۇ تون كىيپ،
 15. قوشو باسب آلمقان،
 16. قول آرتقانى بورۇلقان
 17. جانداي باسقان قاسمجان،
 18. تۇورا باسب امرچيشب،
 19. تەل قوزۇداي تەلچيشب،
 20. قاراب چۇرۇك قالدى اهمى،

كۈكۈك توودا چاڭگىرىپ،
كۈيلونۇب جۇرو بەرگەندە،
جاردن باشى شىبىراپ،
جاش بالەتى قاراغاي،
باشى كوتۇن قاراىاي،
تامىرى مەنەن سۇرۇلۇپ،
جارغا كەلب اۇرۇنۇپ،
جاردان بوورۇ تۇرۇلۇپ،
اۋيدوى بولغون بوز چالما،
سۇغا تۇشۇپ جۇرۇلۇپ،
اوشونۇ چورو كوركوندو
زاماناسى قۇرۇلۇپ،
اغىنى قاتۇۇ شار آغى،
آر چىغاچدن بارى آغى،
آق كوبۇكتوب قار آغى،
بۇرۇلۇپ تىيگەن جەرلەرى،
بۇتا آتم جەرگە شار بولۇپ،
بارب تىگەن جەرلەرى،
اۋچ نايىزا بويۇ جار بولۇپ،
كەچەرگە بەندە زار بولۇپ،

مۇنۇ كۇرگون آدامدن،
كەك دۇينوسۇ تار بولۇپ،
كەچۇ تابىاي زار بولۇپ،
جالغان آيتىب قويبوسوم،
كەسەردن اۋستۇ قان بولۇپ،
باشىنان موگكۇ بۇزۇلۇپ،
بوپروكۇنون تۇوراسۇ،
بوودو كىرپ قوشۇلۇپ،
قاراعاي قاىك تال آغى،
تۇبۇمەنەن سال آغى،
چىغاچداردن بارى آغى،
تۇرموگۇ مەنەن چوب آغى،
اۋزۇكروى بولغون قارا تاش،
سۇ تۇبۇندو قالدىراپ،
اوت كۇيگوندوى چالتراب،
جامان كىرپ آلبىتر،
جار چەتىنەن آق كوبۇك،
جايا قويۇپ سالىبىتر،
بۇرۇلۇپ تىيگەن جەرىنە،
مۇز تۇرۇشدۇق بەرە آلباي،

مۇڭدۇۋۇ كىشى جانىنا
مۇنۇ كورۇپ كەلە آلباي.
باشىنا زارل اش تۇشسو،
جانىنا بەندە كەلە آلباي،
آق چالمالاب ايلايلاپ،
آڭداغان كىشى قۇدايلاپ،
كوبۇك بولۇپ ايلايلاپ،
كورگون كىشى قۇدايلاپ،
جاردن بوورۇ اويۇلۇپ،
جاردى بولۇپ قۇبۇلۇپ،
تەگەرەنپ اوڭ آغىب،
تەگزدەن قانچا چوڭ آغىب،
ايمەرىلب اوڭ آغىب،
ايلەدەن قانچا چوڭ آغىب.
آغىنى قاتۇۇ كۇركۇروب،
آدامدن بويۇ دۇركۇروب،
قابارن اۇققان كەربەندەر،
قالادان چقباي تىيىلب،
قاتداپ بەندە كەچكىسىز،
قانائتۇۇ اۇچۇپ جەتكىسىز

آبايلاپ قاراپ اولتۇرسا،
آلا قانداي آرال جوق،
آرقىراغان چوڭ سۇۋۇنۇن،
كەرگەنندە قارار جوق.
تەگەرەتە قاراسا،
تەگگەدەي بولغون آرال جوق،
تەگو اۇرغان چوڭ سۇۋۇنۇن،
كەرگەنندە قارال جوق.
اويۇز - بۇيۇز قىدىرب،
كەچۇۇ قايدا دەپ سۇراب،
قابار آلا ايغى جوق.
آي قاراڭغى تۇن كورگون.
كۇركۇروب آققان چوڭ سۇۋۇنۇ،
مەندەن باشقا كەم كورگون.
آي بالتاچى مقتىسب،
آبا كەمدن جانىنا،
قان چورودون اقتۇۇسۇب.
مۇندا كەلدىم تىگدۇۇسۇب،
قان چورودون قردۇۇسۇب،
سۇۋۇدان قانتىب اوتوم دەپ،

اۇيالباي قانتب كەتەم دەپ،
 باردگى دەسە آباما،
 نەدەب جووب آيتام دەپ.
 بار باي قويسوم بيلەردەب،
 بايا بەرگەن باتاسى
 ماغان قايدان تيەردەب
 كەچبەي قويسوم بيلەردەب،
 كەسىرەتتۇۇ آبامدىن
 كەچەگى بەرگەن باتاسى،
 ماغان قايدان تيەردەب.
 اوشونۇ آيتب كۇل چورو،
 اويۇز جاغن قارادى،
 قزدى كورگون تۇگونكۇر.
 كوزۇ اوتدوى جاينادى.
 آقۇندۇن قىزى آى چۇروك
 آق بوز بەه سويدۇرۇب،
 قاشقاردان كەلگەن چايدوسدۇ،
 آلب كەلب قويدۇرۇب،
 اوتۇز كەلن اوتۇز قز،
 اورتوسۇندا آى چۇروك.

۲ اويۇندۇن باشى قىزل قز،
 اوردودون چققان اۇزۇن قز.
 ۳ توبدۇن باشى تولغون - آى
 ۴ اوينوقتوغون اوى سالقن.
 ۵ قاندىن قىزى قانم جان،
 مەلتيرەگەن سۇلۇۇدان،
 كوچكوندوگۇ كوركتۇۇدون.
 ۶ كوك سۇلوسۇن بوركتۇۇدون.
 ۷ آتلاس كوينوك آلم قان،
 قارا بايدن قاسيكە،
 قاشقا تۇۇغان قارا بەت،
 آرچورۇغۇ كوب قزدان،
 باشقا تۇۇغان قارا بەت.
 ۸ شورۇقدۇن قىزى آقىلاي،
 شوو دۇراغان قاپير آى،
 ۹ آقبەكدىن آق بەرمەت،
 ۱۰ آجيكەنن آق شەربەت،
 ۱۱ قاديكەنن قاسم جان،
 آرقلغانى باچم جان.
 ۱۲ بۇرالا باسقان بۇرۇلچا،

دەڭزەن جانن آياپاي،
قدراتا قارابى
قزدى كورگون تۈگونكۈر،
قلچا جانن آياپاي،
جاردن باشن اوراتب،
سۇوغا كردى چوراتب
تاش اوزغانداي چۇلب اهتب
گرگەن جەردە جوغولۇب،
سوردۇگو تۇشۇب اوگولۇب،
سۇزۇب بارات شارقىراب،
قالغاداي قاشقا تيش
آي تىيگەندەي جارقىراب.
بالقداي قىلب سۇزدۇرۇب،
باترليغن مندان بىل
بەل قر چوودون اوزدۇرۇب،
تووداي بولغون بۇرۇلدۇ
تومۇقتاي قىلب جاشىرب
بۇۇ آزالاش سارى سۇۇ،
اييق جالدىن آشىرب.
اييق جالغا تىرىشب،

13 بۇلاستاغان قالىچا
اوشولوردۇن ايچندە،
14 آشتقچىنن كر مويۇن،
آلدا، كەلب قالبىتر.
سۇغاتچىنن سۇغالاق
سۇۇدان بالىق قۇوالاب،
بۇلدا كەلب قالبىتر.
15 سۇمباتتۇۇ تۇۇغان تىنم قان،
16 سۇۇسار بوركتۇۇ اوزۇم قان.
17 مۇرۇنقۇ كوب سۇلۇۇدان،
بىر دالاي قز از بولۇب،
بورۇمۇن بايقاب قاراساڭ،
— كەلگن - كەلگن قاز بولۇب،
جار باشندا جاردانب،
قانتب كەچەر اه كەن دەب،
جاش بالاغا تاڭدانب،
قايرا تارتا بەرۇۇگو،
قاتن قزدان آردانب،
قانچقدار قالدى جاردانب.
تەگەرەنە قارا باي،

قۇيۇشقانغا جالبىشىپ،
باغاله گى مالىنىپ،
بابەدنگە جالىنىپ،
اتەك جەگن جيىنىپ،
انتەلەگەن تۇگونكۇر،
اليىاسقا جالىنىپ.
قولدو قۇداي قولدو دەپ،
قوجو سانى جولو دەپ
جولو قۇداي جولو دەپ،
جون بەرگەنم قولدو دەپ،
قولدو چۇسۇ شامەردەن،
جوندوگونۇ اق امشەن
اتا كەم ماناس قولدو دەپ
ارباغى ازىر جولدو دەپ
اق بولوتۇن دات آلب،
آدس بولغون تۇگونكۇر،
اغىنىن كوزدوى ماتب،
كوك بولوتىن دات آلب،
كونوب قالغان تۇگونكۇر،
اور جاغىنا ماتب،

سۇۇ^۱ اۇستۇندو ارغشداپ،
قايب بەلە تاي بۇۇرۇل،
سۇۇ^۲ تۇبۇنو چوكبوگون
قايق بەلە تاي بۇۇرۇل،
تۇۇرا سۇزۇب ارغىغان
بالق بەلە تاي بۇۇرۇل،
مۇز كەلسە سۇۇدان چۇراغان،
بۇۇداندىغن بىلگەندە
بۇ قاردن قانى سۇراغان،
اقچاسىنا چيدا باي،
آلتى شار بۇ قاردان،
آلم سالب جيىناغان
آقچە بەر دەپ قيىناغان،
آلغانغا كۇچۇ جەتبەگەن،
آباكەم مېنىب آلغاندا،
قاچان بەندە اب دەگەن،
سۇۇدان چقدى قلىت اەتب،
آلتن تاقا كۇمۇش مق،
تورت آياقتا جلت اەتب،
بۇلغارى تەردك كون جەللك،

بۇرچۇنان سۇسۇ شورغولوب
آرام اولگون تۇگونكۇر،
بۇت آتم جەرگە جورغولوب
ماڭقاڭ - ماڭقاڭ باستىرب،
جولدۇن چەتىن قازدىرب،
جولۇم ئاۋىدوى كوبۇكدۇ،
جول اۋستۇنو چاچتىرب،
سۇدان چققىدى قىچىلداپ،
سارى جارغاق قانداغى
باغاله گى بىلچىلداپ،
جورغولوى باسب بۇرۇشتوب،
بارغان ساين جۇرۇشتوب،
الغان اەكەن جىندى قۇل -
بارشايمانن كۇمۇشتوب،
قاراغان كىشى اوڭقوندوى،
قاراسات بالانى
قاراقتاب آلنا تۇڭقانداي،
آستىن قاراپ اقچاڭداپ،
آرقاسىن قاراپ قىچاڭداپ،
قۇلاغىن تىك كوتورۇپ،

قۇيرۇغۇن جەرگە چۇۋالتىب
قازانداي سوورۇ كومورۇب،
قاسقانداي بەلى تۇيۇلۇب
جال قۇيرۇغۇ سۇيۇلۇب.
قىز كەلدىن بارىسن،
جالدىراپ جاندان تۇڭۇلتۇب.
امشىگىنە قىز چىقباي،
چاتىرىنا ئاۋيۇلۇب،
چاتردىن تۇۇرا بەتىنە،
قىزداردىن بەركى چەتىنە،
سالپ كىرپ بارغاندا،
كوربوگون جان آرماندا،
ساقچى قويغون سارى قىز،
قابارچى قويغون قارا قىز،
قايرا چۇرقاب قالدى ائەمى،
سوزدۇ باشتاپ كەب آيتىپ.
قابىلاندىن كوزۇبۇ
قاق سەمەتەي ئوزۇبۇ،
جەردەپ كەلگەن جەرگىبى،
جە بولبۇ سو اەجەكە،

امرچىتېب كەلگەن امرگىبى،
چاغرى تاشدىن بۇلانىبى،
چاقىرىب كەلگەن كۇيوك بۇ،
ايتسا كەبىدىن ازى بى
اق شۇڭقاردىن آرتىنان،
تالاستان كەلگەن كىشىبى،
آتىنن موينۇ آلچاقداپ،
اىواندىن تۇركۇن مېنىبىتر،
ساداقدىن موينۇ چاپچاقداي،
چىغاچدىن تۇركۇن ايلبىتر.
قىزل تۇلكۇ جۇنۇندوى،
كۇلگونۇ قزدىن اۇنۇندوى،
قرغوول جۇندۇۇ قز اۇندۇۇ
قىزل چىراق نۇر جۇزدۇۇ،
قىزل چىيىكل جاش بالا،
قىزل بۇرۇل ات منكەن،
قل قۇيرۇغۇن شارى تۇيگون.
كىرىب كەلدى ميناكەى،
ايشەنبەسەك اجهكە،
امشىكە چىغىب قارا دەب.

قزدار مۇنۇ تانىباى
كەلدىن بارن كەكەتب،
قزدىن بارن بەكىتب،
امبىرەگەن قارا بەت،
امبىرەبەى اەكك باس،
جايىراغان قارا بەت،
جايىراباى جاعك باس،
شىبىر - كۇبۇر قلغانك،
شكقلاشب كۇلگونك
مەنى شللك قلغانك
باشك كەتەت قاپىيا،
اۇشۇل كەلگەن جاش بالا،
شاقلىداغان بوز بالا،
سەمەتەى آنداى جان امەس،
جەكل جىگت آل امەس،
جەتب كەلچۇ بالا امەس،
آنق اوزۇ بولغوندى،
اهجەك چۇروك اوڭچۇ امەس.
ايتقانم جالغان بولبوسو،
آلدا اوزۇ بلبەسە،

تالاق قىلىپ بۇتدارن،
تاشتاپ كەلب جۇرتدارن،
پايغامبار آق، دىنى آق،
بەجىندە قالب آلتىن تاق.
مەلتىرەگەن تووزوقدون،
جانمىدى آزات قىلام دەب،
قاچىپ كەلگەن اوشول خاق.
آق بولوتدون توقۇلۇۇ،
آرز قاندىن المامبەت،
قاق اوشونۇن تۇقۇمۇ،
كۇل چورو كەلب قالغاندىر،
آتدانب چقسا آق جولىتوى
آتشقان جووغو سان قولىدوى
قازاتقا چقسا آق جولىتوى،
قاچىرغان جووغو سان قولىدوى.
آى بالتا آلتىن اەلەكى؛
آبلىسىنن جانندا،
آلتى سان قولىدوى مەدەرى،
قان چورومەنەن كۇل چورو،
اون اەكىدە تاپىدىر،

اويۇندۇن كۇلور چاغىدىر.
قارابەت كەبى جالغاندىر،
قان چورو مەنەن كۇل چورو،
اوشولور كەلب قالغاندىر.
شىبىر - كۇبۇر قلبا دەب،
شكىلداشب كۇلبو دەب
سر آلدىرب سالببا دەب،
چىمىر قانب كەب آيتىب
چىنى مەنەن بەك آيتىب
سىرن سۇراب آلدى دەيت،
اقۇن قاندىن آى چۇروك،
آربورۇمۇن آيتاين،
بو سوغو ماڭداى بوتوكوز،
مويمولجۇغان آرقار كوز،
كۇمۇش مۇرۇن قولوك چاچ،
قوش قارقىرا كەرمە قاش،
آقاق تىشتۇۇ قىيما قاش،
آلما مويۇن ءتۇيمو باش،
آق قوچقوردوى ماڭقايىب،
آق مارالداى داڭقايىب

آرقاردای كوزۇ جوودۇراب
چەز قومۇزدای شاڭقۇلداپ،
مىس بولغوندى شاقۇلداپ،
چوچۇن بالا اەكەنسك،
جولۇك بولسۇن چىراغم،
قايدان كەلگەن بالاسك،
قىزل بۇرۇل ات مېنىب
قل قۇيرۇغۇن، شارت تۇيۇب،
آلسقى جەردەن چىغىبسك،
تال بويۇڭقا قاراسام،
سولقۇلداغان چىبىقسك،
قۇۋا جۇلۇن جاش بالا،
قاي قالغا باراسك،
قانداي قۇرغان بالاسك،
آل جاڭدى ايتاغوى،
آرماندا اولۇب قالاسك،
آرالاب كرسەك اولوسۇك،
آتايى قوردۇق كوروسۇك،
جونۇڭدۇ ايتىب بايان قل،
قايسى جاقدان جۇروسۇك.

آچلسا بەتى جارق اەتب،
آلتندان سويكو بىر تۇتام
اومۇرودو شارق اەتب
كوكۇرۇگۇندو جايىلب،
توتۇ قۇشۇن قۇيرۇغۇن،
اون اەكى تۇرلۇ سايىب،
اورتولۇق قىلب تۇمارچا،
سارى آلتندان تاغىنىب،
گاۋھار مەنەن جاقۇتدان،
قىيال قىلب چاقتىرب،
سارامجالى اوشوندى،
جاماغات كورۇب جاقىتىرب،
اوتوبەلى مايىشب،
جەكەنگە بۇتۇ چالىشب،
كومكورمو قۇندۇز كەمچەت بورك،
كوك جەلكەدە قىشايتىب،
كۇلچورونۇن قاشىنا،
باسب چقدى سۇيقايىب،
آرقاسندا آقىلاي،
آتلاس كوينوك شۇدۇراب،

آق تاماغن قاراساڭ،
آق شۇڭقارداي قىلايتىب.
آچۇسۇ كەلب آچىلىب،
آيتقانىنا آچىنىب
آلتىن مەيزى شىرن سوز،
آستالاب آيتىپ چاچلىتىب،
قزدى كورۇپ قىلداپ.
قرغىيەك قۇشداي شىقلىداپ،
آدەبىسىز اوسۇپ قۇتۇرۇپ،
قزدى كورۇپ جۇتۇنۇپ،
قوينۇنا قولۇڭ سەلاسىڭ،
قانداي بەيباش بالاسىڭ
بۇ جورۇغۇڭ قويىبوسوك،
بىر بالاغا سالاسىڭ،
آتامدىن آتى آقۇنقان،
قاروولچۇسۇ باشىدا،
قاندىن قزى قاشىدا،
آولۇپ كەتتە چۇناغم،
جۇبارمەك بولۇپ جاشىدا،
بوودو آولۇپ قالاسىڭ

اقىلىڭ قىسقا جاش بالا.
آزابقا باشىڭ سالاسىڭ،
امرىكن سۇيىلوب اووزۇڭ شوق،
امرىمەك قىلار كىشىڭ جوق.
بەيباش سۇيىلوب اووزۇڭ شوق
بەي پاي قىلار كىشىڭ جوق،
قايدان جۇرگون بالاسىڭ،
مانىڭدى آيتىپ بايان قىل،
قايسى جاققا باراسىڭ.
كۈل چورو تۇرۇپ كەب آيتات،
كەب آيتقاندا دەپ آيتات،
كەچە بالىرلۇۇ كولدۇن باشىنان،
آلا كولدۇن قاشىنان،
آلا كولدۇن سازىنان،
آق شۇڭقاردى قاچىرىپ،
سۇروو سالىپ كەلمەن،
آق شۇڭقاردىن بىر چەتن
چۇروك سەندەن كورومۇن
آي چۇروك آرتىق جەڭگەسىڭ،
آق شۇڭقار جووبۇن بەرمەسىڭ،

اندا چۈرۈك كەب آيتات،
آدەبىسز بالادەب آيتات،
شۇڭقار دەگەن اەمنە،
جەڭدەگەن اەمنە،
ئسوز آيتاسك تەم اەلە
جولووچۇ بولسوك اەل مينا،
بايلانغان بەيباق مەن مينا،
سەنن اوزوك كەم اەلە،
مەن ئسوز سۇرايمەن تەم اەلە،
تۇب آتاڭدى تۇرۇب آيت،
تۇبۇنون بايقاب بيلەلى،
چوك آتاڭدىن اوزۇن آيت
قاق اەلە قارا كوزۇن آيت
اوز آتاڭدى قاتباي آيت
اەلڭدەگى جاقشىنى،
اتام دەب اتن ساتباي آيت.
اتاڭ تەڭدۇۇ امر بولسو،
جاشىرب آيتب نەپايدا.
ات سۇراماق ئسۇننوتدون،
امر سۇراماق كەلبەتدەن.

سوز سوراماق اييزاتدان
اەمى كۇل چوروكە بدى باشتادى،
تاماشا كەبدى تاشتادى.
جەڭگە كور بوگونسۇب كەب آيتبا،
قانتەر اەكەن دەب آيتبا،
كەك تالاسدن بوينان،
آلا كولدۇن اويۇنان،
اق بۇلا بولۇب بۇرۇلۇب،
اق قۇۇ بولۇب قۇبۇلۇب،
اق چاباق بولۇب جلتلداپ،
قارا سۇۇدا قلتلداپ،
بىر كورسوتۇب اوزۇمو،
اۇچ كورسوتۇب كوزۇمو،
اق شۇڭقار سالغان قول اۇشۇ
آتدانب چىغب آرتىڭدان،
ازدەب كەلگەن جول اۇشۇ.
تەگمدى تەرگەب سوز سۇراب،
مەنى تەكسىز كيشى دەڭبى،
مەنن تەگمدەن قايقى جەڭبى.
قالقىمدان تەرب سوز سۇراب

توزوقتون آزات بولوم دەب
قاچب كەلگەن او شولچاق،
آلتن آيدار چوق بەلبو،
آزقاندىن آلامبەت
آلامبەتدىن تۇقۇمۇ،
آنقداپ پلگن اۇشۇنۇ،
آبا كەم آلامن دەب آتداندى،
آى چۇروك سەندەى سۇلۇۋۇنۇ،
آق شوگقاردن آرتىنان،
آى چۇروك جەگە دارتىنان،
آزق آغان آلتى بەه،
قوش جۇكتوگون تورت جورغو.
قوشتوغونۇم اون تورت آت،
آتدانىپ چىققى ءۈچ بەكزات،
آرچا تورۇ بۇۋدانغا،
آياقتاي كەبەز بايلاىب،
اون تورت كۈلۈك آيداتب.
بۇگۈندون قالباى بارام دەب،
آى چۇروك سەنى آلام دەب
دۇشمانغا بولسۇن كۇيۇنچۇ،

مەنى قالقىسىز كىشى دەدگىبى،
مەنن قالقىمدان قايقى جەدگىبى.
جەرىبىز كەك قولى كەك تالاس
قالقىبىز نوغوى امرماناس،
اۇلۇ آتابىز بويون قان،
بويون قاندىن چايان قان.
چايان قاندىن قاراقان.
قاراقاندىن تاراغان،
قادرلۇۇ جاقب بالاسى،
جايدارى تۇۋغان امرماناس،
امرماناسدىن بالاسى،
جەتم قالب جەتلىگەن،
آق بولوتدوى كەتلىگەن،
ماناسدىن اۇلۇ سەمەتەى
سەمەتەيدىن ءاينىسى،
سەن تانىساك قارا بەت،
ءاينىسى امەى كىمىسى،
اوز آتامدى آيتاين،
بايغامبار آق ءىنىنى آق،
بەجىندە قالغان آلتن تاق

جەگەكە ساغان سۇيۇنچۇ،
اندا چۈرۈك كەب آيتات،
قان قۇسقان بالا دەب آيتات،
آتاي كوتوك نە دەيسىڭ،
سەمەتەي تەڭكى مەن امەس،
مەنن تەڭم سەن امەس.
آتاشقان كۈيووم چن قوجو،
سەمەتەيدەن كەم امەس،
جەتەلەرگە تووم بار،
آتام بولۇب آتاشقان،
چن قوجو دەگەن كۈيووم بار،
آلتندان سوققون اهرم بار،
آلامن دەب تالاشقان،
جەديگەردن باياغى،
تولتوي دەگەن جەنەم بار،
امر تولتوي سەندەن كەم امەس،
تاي امەسى چۈروكتۇ،
تارتىرب قويچۇ امر امەس،
تولتويدون قوردۇق كورو سۇڭ،
چن قوجودون اولوسۇڭ،

آرتىڭدا قالڭ قولۇڭ جوق،
آي چۈرۈك آلارجولۇڭ جوق.
اۇشۇ جەردەن قايتىب كەت
بۇل سوزۇمدۇن باريسن،
سەمەتەي آتدۇۇ آباڭا،
توكبوي چاچباي آيتىب كەت.
اندا چورو كەب آيتات،
آقۇندۇن قىزى آي چۈرۈك،
بۇل كەبىڭدى ات اۇقسۇن،
ات اۇقباسا كم اۇقسۇن.
تولتوي مەنەن چن قوجو،
آق شۇڭقار بەرسە سالابى،
آتاشقانى آي چۈرۈك،
سەنى آلدىرب آبا كەم،
قۇرتالادا قالابى!
آتقانن جازباس مەرەن امر،
آيتقانى قابل كەلگەن امر،
چاپقانن جازباس بالبان امر،
دالايغا قرغن سالغان امر.
آق كەلتە اۇنۇ اتقاندا،

قاتۇۇ آيقىرىب آبا كەم،
اۇنۇ كەلب چققاندا،
تقتوچۇ تولتوى آلبىسى
شىغايىدىن اۇۇلۇ چن قوجو،
چىداب تۇرچۇ جانىبى،
اۇيالباس اۇلتان بەتتېبى،
اۇرۇشا خورغان كوتۇبۇ!
اۇشۇ كەبىدى جەگەكە،
سەمەتەى اۇغۇب قالباسن،
خالقىكا دۇر بوون سالباسن،
اقۇن قاندىن تورۇنون،
سەنى آچ بىلەكەن آلباسن،
استىداغى بۇۇرۇلغا،
قر آرقاغا سالباسن،
امركە جەگەم چاچىكەى
اشقانغا كرگىزب،
اشماچى قاتن قلباسن.
كۇل چورو مۇنۇ آيتقاندا،
قىزل تۇمشۇق قۇۇ تۇمشۇق
قانداى قۇرغان بالا دەب،

قلغان ايشى چالا دەب
قاتن قزدن بارىسى،
قاتقىرىب كۇلۇب قالدى امى،
مۇنۇ منداى قويولۇ،
بەلەستەگى توروگو،
قايتىب امى كەلەلى.
اوزۇك كورگون چوك دۇر بۇ،
چاغاراغن ايمەرب،
چىداب كوزگو جىبەرب،
اوكدوب قارماب ايمەرب،
اوپولدۇ كوزدوى جىبەرب،
اوڭ كوزۇنو سالدى امى،
اوجلۇب قاراب قالدى امى.
آرستان تۇۇغان كۇل چورو،
دايرانى كەچب بارغانن،
قاتن قزدن اچىنە،
آرالاب چورو قالغانن،
بەكدن قىزى بەگەجان،
قوينۇنا قولۇن سالغانن،
قوروز دوى بولغۇن مۇينۇنا،

چوروم ماڭدايغا بۇتكون شورۇمدان
جۇرۇ چوروم بارالى،
اوردو دون چققان قزدارمەن،
اوينوب قۇمار قانالى
آقۇندۇن قىزى چۇروكتۇ،
سۇيسو قۇداي آلالى،
مىنتىب آيتىب سەمەتەي،
آبيكەنن قاق تەلكى،
آلب كەلب توقۇتۇب،
آلستا جۇرۇب قاڭقورۇك
چن قوجونۇ قورقۇتۇب،
اون تورت آتدى جايلاپ،
قان چوروغو آيداپ،
آسابا قولدو قالقداپ،
مىلتىغى جوندو جارقلداپ:
ماڭداي جاغن قاراساڭ،
كەبەزدەي بولغون آق كوكۇل
آسماندى كوزدۇي قىلاقتاب،
باتىراق جۇردۇ بۇلاستاب،
آ، دەگەنچە بولبودۇ،

قولۇن آرتا سالغانن،
كورو قالدى چۇناڭك.
ساي بۇۇدانغا تاقا اورۇب،
قان چورولوب چاقىرب،
آشققاندىن كەب آيتىب،
آنداردى توقۇ دەب آيتىب
آق جولتوي تۇۇغان كۇل چورو،
آي چۇروك تاب آلغانىي.
آي چۇروك چورو بىرىگىب،
آباسن توزۇب قالغانىي!
جە. آيتقان كەبم جالغانىي،
كەرەمەتتۇۇ بەرەنم،
كەلەرم بىلب آلغانىي،
كەلب تۇرۇب قالغانىي؛
اۇرۇشباي جولدون آلالى،
چن قوجو مەنەن تولتويدۇ،
چوروم اۇيات قىلب سالالى.
آق شوڭقار قاچسا قولۇمدان،
آي چۇروك توزسو جولۇمدان.
آلدىرب ايسەم تولتويغو؛

اوزۇڭ كورگون اوزگونچكو،
قان چورومەنەن قاڭقورۇڭ
جەتب كەلدى جاقنداب.
سۇنۇ كەلب قاراسا؛
چىبىرن تۇلكۇ جويلو بوى،
چلبر سالسا بويلو بوى،
كەچەمن دەگەن ادام زات،
اولبويمۇن دەب اويلو بوى!
ادىرن تۇلكۇ جويلو بوى،
ارقان سالسا بويلو بوى،
اغىنن كورگون ادام زات،
آقبايمەن دەب اويلو بوى.
سۇرناى تارتب جەزنايدان،
سۇۇ آقباغان كەڭ سايدان
سۇۇلار اغىب قوشۇلۇپ،
باشىناق موڭكۇ بۇزۇلۇپ،
چىمىلداق تارتب جەزنايدان
چىمى اۇرۇندۇكەڭ سايدان،
سۇۇنۇ كورۇپ چۇناغڭ،
بابەدن آيتب بىرتايدان،

باشىنان موڭكۇ بۇزۇلۇپ،
آياغىنان سارى سۇۇ،
آغىب كەلب قوشۇلۇپ.
آغىنى قاتۇۇ كۇركۇروب،
آدامدن بويۇ دۇركۇروب.
جۇروڭكۇ جوق آدامدار،
دامبالىنا بۇركتۇرۇپ،
اەكى چەتى آيپاق قار،
تەيىگەن جەرى جار بولۇپ،
مۇنۇ كورگون ادام زات،
كەچۇۇ تاپپاي زار بولۇپ،
كەڭ دۇينوسۇ تار بولۇپ،
توقتولۇپ بايقاب قاراسا،
توودوى بولغون تولقۇن بار،
بارا تۇشۇپ بۇرۇلۇپ،
جاينالى تۇشۇپ توگۇلوب
جاتقان اۇيدوى بالقدار،
سۇۇ اۇستۇندو كورۇنۇپ
كورۇپ تۇرۇپ بەندەنن،
كوزۇنون جاشى توگۇلۇپ.

جاتقان اەكەن چوڭ اۇرگونچ،
جالاڭچىداي كورۇنۇپ،
اۇشۇ سۇۋۇنۇ كورگوندى،
قامباردىن اۇۋلۇقان چورو،
كەلگەننەنە اوكونۇپ.
باستىرالباي ساندالب،
آباكە دەپ جالبارب،
بۇگۇن مندا جاتالى،
كەچۇنۇ مقداپ چالالى،
كەچۇدۇن قابار آلالى.
اقۇندۇن قىزى چۇروككو،
امرتەڭ كەچىپ بارالى.
جە، بولبوسو آباكە،
كىيىمدىن بارن چەچەلى،
آت جايداقتاب كەچەلى.
آغىنى قاتۇۇ چوڭ دايرا،
آغز باي قويبويت آسىلى.
قان چورو انى آيتقاندا،
آبلىسى تۇرۇپ مۇنۇ آيتات،
سۇۋ بولغون كىيىم قۇرغاچۇ،

سۇۋدان قورقۇپ تۇرباچى،
جاش بالا كەچكەن دايرادان،
كەچبەيمەن دەپ قاچقانڭ،
آقىلڭدان شاشقانڭ،
آتانن آرمان كۇنۇ بۇل،
آي قاراڭغى تۇنۇ بۇل،
آجال جەتب كۇن بۇتسو،
كرگىز بەي قويبويت قازغان كور،
توبو كەل دەپ الداغا،
تارتىمباستان جۇروبەر،
ماڭداي چاقدا جۇتۇنۇپ،
كۇل چورو قاراپ تۇر بايىبى،
دايرادان قورقۇپ كەچبەسەم،
آباڭدى قۇداي اۇربايىبى،
قارابت شلىڭ قىلبايىبى،
چۇروككو شلىڭ بولغونچو،
سۇۋ تۇبۇنو چوگويۇن،
تۇمشۇغۇ جوق قۇۋچورو،
بۇگوروكچو اولويۇن.
آجالم جەتب كۇن بۇتسو،

بابەدىنگە جالىنىپ،
اەتەك جەڭگى مالىنىپ،
امشەندەرگە جالىنىپ.
قولدى قوداي قولدى دەپ،
اتام ماناس اوڭىدو دەپ.
اوپ بارا جاتقاندا،
قاق تەلكى سۇۇغا باتقاندا،
الدا كىرىپ اووزۇنا،
توبو كىرىپ سوزۇنو،
قاچان توبو قلچۇ اەلە
قوجونۇ كورسو اۇرچۇ اەلە.
جاقب قاندى جالماغان،
آبيكەنى آيماغان،
كوبوشتۇ كورگو كرگزگەن،
كوك جالدىغن بىلگزگەن،
قولدى چۇسۇ امرچىگەن،
تۇبۇ مەنەن تۇقۇمۇ،
اولگون ساين اورچۇگون.
اوتكۇر ماناس تۇقۇمۇ،
اق بولوتدون توقۇلۇ

آلاتالا قۇدۇرەت،
اماناتن بەرەين،
آزالدا تاغدر بۇيۇرسا
آقۇندۇن قىزى چۇرۇكدۇن،
آينەكدەى كوزۇن كورويۇن،
جاراتقانعا گەب آيتىپ،
شامەردەنم دەپ آيتىپ،
آتاردن بارن سابادى،
آغن سۇۇغا قامادى.
قايرا تارتىپ قاچبادى.
باقاي قاندىن بوز جورغو،
امر كەچدەى بولۇپ باشتادى.
سۇۇدان قورقۇپ قان چورو،
جۇروگو چىغا جازدادى.
ماناسدن اۇۇلۇ امر سەمەك،
سۇۇغا كردى چۇراتىپ،
داڭقاندىن چاڭدى بۇراتىپ
كرگەن جەردە جوغولۇپ،
سۇردۇگو تۇشۇپ اوڭولۇپ،
باغالهگى مالىنىپ،

توبو قىلىپ اوزۇنۇن.
✓ جالنى چىغىپ كوزۇنۇن.
كۇلۇگۇن ساناپ كۇلۇنۇپ،
كۇل چوروغو سۇيىلو نۇپ،
استىدا بۇرۇل اتم جوق،
✓ آلدان باشقا دارتم جوق
زامانا تۇشتۇ باشىما،
جانىدا كۇلۇس باتر جوق،
چۇروكتون باشقا دارتم جوق.
ابايللا باي اوتكوزدۇم،
✓ آتاشكىن كورۇ عدۇينو بوق.
آيداغانم اون تورت آت،
بىر بۇرۇلچا بولبودۇ،
الدىداغى قان چورو،
كۇل چوروچو بولبودۇ.
سۇنۇن پىرى الياش،
چلبىرىنان آلدى اەمى،
سۇدان سۇيروب قالدى اەمى.
اويۇزكو قزدن بارىسى،
جار باشندا جاردانب،

آراق مەنەن بوزونۇ،
آالاتا آشاغان.
جىيرما جاشدى جاشاغان.
مۇندان مۇرۇن چۇناغاك
السقا ساپار جۇرو اەلەك
ساي بۇدانغا مينە اەلەك
آغىنى قاتۇ دارىياغا،
جان آياپاي كىرە اەلەك.
دۇوانا كەلسە تۇرباغان،
تۇرۇپ سالام قىلغان.
قوجو كەلسە قوپوغون،
قووب سالام قىلغان..
قوجو كورسو شايلانغان،
قولۇ بۇتۇن بايلانغان.
دۇوانا امشەن كورگونىدو،
قارسىلداپ آيدانغان.
دۇوانا كەلسە اۇرچۇ اەلە،
قلىشقايب قاراپ تۇرچۇ اەلە،
قارا مۇرتوز تۇگونىكۇر،
قاپان توبو قلىچۇ اەلە.

چاچ مونچوغۇ شالدىراب،
آي چوروكتون كەب سۇراب،
آيتا قويچۇ دەب سۇراب،
سەمەتەي دەگەن اوشۇبۇ،
كەچە آلب كەلگەن بۇودايق
قاق اوشۇنۇن قوشۇبۇ.
چن قوجودەگەن كەب اەكەن،
چينيغى جەزدەم بەك اەكەن،
اوشۇ جەزدەم تۇرغاندا،
اقلدۇۇ اەجەم آي چوروك
تیبەيمەن دەرك اەب اەكەن،
قزدن بارى كۇلۇشۇب،
سەمەتەيدى كورۇشۇب،
ايسينيشىب بەيپاقتار،
اشتانينا سيشب،
ايليبز برگە قونسو دەب،
ماناسدن اۇۇلۇ سەمەتەي،
الغان جارم بولسو دەب
آزغانا اوينوب كۇلسوم دەب،
آرمانسز بولورمەن بەيپاق.

اەلپبىز برگە ججۇرسودەب
قزدن بارى شاتدانب،
سەمەتەيگە تاكدانب،
قزداردن بارى مەلتيرەب،
ماس بولغوندوى اەنديرەب،
اوشو كەزدە قاشقورۇك،
اەكى ايبينين مۇرۇگو،
اەكى كشى قونغوندوى،
اەكى بەتن قاراساك،
اەكى داشكت تويغوندوى.
تولقۇنۇ سۇۇنۇن شارنداي،
كەگديگن كورسوك تالاسداي،
كەلبەتن كورسو ماناسداي،
قاچرغانى جولبورستوى
قايساغانى آلبارستاي،
ايسىغى جايدن آپتايداى،
سۇۇغو سرتدن شامالداى،
سۇرۇن كورسوك قاشقوردۇن،
قاچيرب چققان قامانداى،
ماكدايينا قاراساك،

قارا قاشقا تيناردای،
بۇتكون بويۇن قاراساڭ،
سولغو چققان مۇناردای.
اوڭ بوپروگۇ بۇلق اەتسە،
اويروتقو بۇزۇق سالغانداي،
دۇشماندن بەلى سنغانداي،
تۇۇغاندن كوڭلۇ تنغانداي،
قاتن قزدن باريسى،
پەتینە چىداب تۇرا آلباي
باتردن اۇۇلۇ قاڭقورۇڭ،
سۇۇدان چقدى جارق اەتب،
ايتەلگى قۇشداي بارق اەتب،
كۇلۇگۇن سيناب كۇۇلونۇب،
باستىرب كەلدى تۇگونكۇر،
كۇل چوروغو سۇيلونۇب،
ناميزڭدان اولبويسۇڭ،
قايتا قابار بەربەيسىڭ،
آردانغاندان اولبويسۇڭ،
اينب جووب بەر بەيسىڭ،
جولدۇ قاچان چالاسىڭ.

جووبىدۇ قاچان آلاسىڭ،
جووبولوڭدۇ بالاسىڭ،
جولدو جۇرگون قز بولسو،
سولقۇلداپ اوينوب قالاسىڭ،
تەڭگى جۇرۇب تۇگونكۇر،
آباشدى ەبر بالاغا سالاسىڭ،
كەچۇۇنۇ قاچان چالاسىڭ.
كەبىدى قاچان آلاسىڭ،
كەسرلۇۇ چۇناق بالاسىڭ.
بويو قازغان قز بولسو،
بولقۇلداپ اوينوب قالاسىڭ
قان آقۇندۇن شارينا،
قاچان قابار سالاسىڭ،
سەلكنچەك تەبىكەن قزمەنەن
سەلكىدەب اوينوب قالاسىڭ
سەندەى اسەر بالا جوق.
قۇداي سەنى اۇرات - قو،
امردن جوودان قاچقانى،
آقيلينان شاشقانى،
كوتورۇب قويغون اۇيۇڭ جوق

اورۇسدان آلم كوپ آلغان .
آستىگدان تۇزۇپ كەلگەندەى،
آى ساين آلم بەرگەندەى،
اوڭقوغوى مۇرۇن چۇڭقۇل كوز،
اورۇسدۇن قالقى مندا جوق .
آلتى شار آنچىيان،
آياق جاغى سامارقان،
تۇوراسى تاشكەن، نامانگەن،
اورتوسۇ قوقون، مارغالاڭ،
آنچىياندىن سىنچى بەك
آيدا آلم بەرگەندەى
آنن جۇرتۇمندا جوق .
آندانب چىغب آلىشقان،
بىرن بىرى چابشقان،
كورۇشكوندۇ چالشقان،
آلدىگدى توزۇپ كەلگەندەى،
قابارك اۇغۇب آلسدان،
قرغزدن جۇرتۇمندا جوق .
اولوگۇن آيتب چاڭرغان
آوانن قوشۇب چاڭرغان

كوڭۇلۇم تابقان نەمەك جوق،
قاندان اۇققان كەبىك جوق،
قادىلاب تۇرغان جايىك جوق،
آيلغا تويدۇ سويدۇرۇپ
بشرب تۇرغان كىشىك جوق
بەلەن قلغان چايىك جوق،
آقۇن قاندىن دولۇسۇ
بزدەن قۇتۇلا تۇرغان جايىك جوق .
جۇرۇ چوروم كەتەلى،
مندا تۇرۇپ نەتەلى
آندا چورو كەب آيات،
آسىلم آبا تۇرا تۇر،
آرزمىدى آيتام اۇغا تۇر،
آتكىن باشن بۇرا تۇر،
جەز اچندە قولو جوق .
آبا كە سەنن بۇل جەردە،
آستىگدى توزچۇ نوغوى جوق .
آتاڭ ماناس قابلان،
اورتوسۇن اومبۇنۇ چاب اولجو آلغان،
اورتوسۇن بۇزۇپ جول سالغان،

كەمدى از دەب تاباسك.
قاچرغان قۇشۇك قولۇكدا،
قادرلۇۇ جەگەم جولۇكدا،
آق شۇكقار تابدم سالب كەت،
آى چۇروك تابدم آلب كەت،
سۇلۇۇلۇغۇ سۇمباتتۇ،
آرزان مەنەن قىمباتتۇ،
چاچىكەيچە بولبوسو،
كوگۇلۇكو تولبوسو،
آلبايمەن دەب آيتب كەت،
قالاغان كۇيوو آلسن دەب،
آقۇن قانغا آيتب كەت.
كۇل چورومۇنۇ آيتقاندا،
آباشكىدى قۇداى اوگدودۇ.
آيتار كەبن تورغودۇ.
جرغاب جاتقان جەرمەن،
جرغالدۇۇ نوغوى اەلمەن.
چاقىرب چۇروك قوزغويسۇك.
قوزغو غونغو جاراشا،
قول قۇۇشۇرۇب توز بويسۇك.
اوينوب جاتقان جەرمەن،

آتا اەنەنن كوزۇنچو
قزدارى مەنەن اوينوگون،
ايلەنن سۇۇسۇن بويلۇغون،
قازاقدن قالقى مندا جوق.
تارتىبايىز آيتۇۇدان،
قول آلدىدا كيشك جوق،
بۇل جەردە تورغان بزدەرگە،
آچۇۇقىلار آيشك جوق.
جولغو مىنگەن اون تورت آت،
جولۇغارك امر تولتوى،
آتاشقانك آى چۇروك
آلدىكان چقىدى اوشوندى
قاچرغانك آق شۇكقار،
قازاتقا مىنگەن كوب تۇلپار،
ازدەگەنك آى چۇروك،
ايشەنگەنك بىر قۇداى.
آسنىغانك آق كەلتە،
آتىشارك چن قوجو،
اەكسەگەنك آى چۇروك،
آلدىكان تۇورا چققان سوك،
كەمگە قابار سالاسك.

آی چۈوك آلب نەتەمن،
جولغو قازان آسقان كۈك،
جولووچۇ جولۇن توسقون كۈك،
كەۋۈرگە جولۇن توسقون كۈك،
كەرۋەنچى قازان آسقان كۈك.
تېشى بۇۇداى بولغونچو،
چاچى قۇۇداى بولغونچو،
آق تاسما قامچى سېدىرىب،
امر از دەيسك قىدىرىب،
ساماى چاچك آق بولغون.
آتاسىنن تورۇندو،
كوب اولتۇرۇب زاك بولغون.
شۇكقارم بەرچى كەتەمن،
سەنى آلب نەتەمن.
كەتمەك تۇرسۇن كەك قولغو،
بۇگۇندون قالباى جەتەمن.
— قارى دەسەك قارى دە،
قالى دەسەك بەيباقدى،
قان ماناسدن جاشندا،
باقاى آبام باشندا،
كەك اۇركونچدۇ چابقاندا،

✦ اوردولۇۇ نوغوى اەلمدەن،
اويرون چۇروك قوزغويسۇك.
قوزغونغونغو جاراشا،
قول آلب مەنى توز بويسۇك.
توروكۇز مۇنۇ آيتقاندا،
اندا چۇروك مۇنۇ آيتات،
جولووچۇ كىشى جول مەنەن،
چووچۇن كىشى سىى مەنەن.
آدام اۇققۇس كەب آيتب،
آقۇندۇن قىزى آى چۇروك،
آلسا جارم دەب آيتب،
تولتوى آتتۇۇ جەنەم بار،
چن قوجو آتتۇۇ امرم بار.
ماناسدن اۇۇلۇ چۇناغك،
چن قوجو، تولتوى دەگەندە
چنئاب آچۇۇ كەلدى امى،
شېپلداب سۇيلوب بەردى امى،
آبىدان آچۇۇ كەلدى امى،
آيقىرب سۇيلوب بەردى امى.
آقۇندۇن قىزى آى چۇروك،
آق شۇكقار بەرچى كەتەمن،

كوب اول جوغو باتقاندا،
آلتن تاقدن اۇ ستۇندو،
آقۇن قان آتام جاتقاندا،
قاسيىدەن كورگوندى،
قالماقدان آلغان اول جونۇ،
قامچىغا چەنەب بولگوندى،
آلتىمش اەكى نار آلب،
آق قۇرجۇنغا سار آلب،
آلتىمش جورغو آيداتب،
باشىنا كەبەز بايلاطب.
سەنن آتاڭ قان ماناس،
بەل قۇدا بولغون جەرى بار،
آلدڭدا تۇرغان چۇروكدۇن،
قارى تۇرغان اەبى بار.
قان آتاڭ ماناس آقۇن قان،
قۇدا دەشكەن كەبى بار.
أرباق باتا دەبەسە
چن قوجو، تولتوى جەنم بار.
قارشكداغى بەيباقدن،
قارى تۇرغان اەبى بار.
آلتى بىرگە قول بەرگەن،

آلتى جول قيدر جول بەرگەن،
دەگەندە قۇداى اوڭ كورگەن.
قايىن آتام ماناس بااتردن،
قادىرن سىيىلاب كۇيگومۇن،
جەتى بىرگە قول بەرگەن،
جەتى جول قيدر جول بەرگەن،
آل ءدۇينو كەتكەن آتاڭدىن،
أرباغىن سىيىلاب جۇرگومۇن.
قان آتام ماناس اولگوندى،
قانىكەى آزاب كورگوندى،
تەمر قاندىن شارىنا،
تەنتىب كەتب سەن قالدىڭ،
تەلمىرىب چۇروك مەن قالدىم.
تاي آتاڭدىن قولۇنا،
باشكدا كەتب سەن قالدىڭ،
جالدىراب چۇروك مەن قالدىم.
قارى دەب آيتىب سىندىرىب،
مەن بەيباقدن شورۇنا،
قارىغانچا سارغارغان،
قارا بەت چۇروك مەندەنبى؟
قايىنم دەب از دەب كەلبەگەن،

قاليمان تۇردۇ تاستايپ
آچقل جاندۇۇ قزناقش،
آدمى تورو جاش كۇلۇس،
آچۇۇسۇن قويۇپ تاراتب،
چايدوسقو چاين قويدۇرۇپ،
تاي بايتالدى سويدۇرۇپ،
تاستورقونۇن جايديرب،
تاباققا سالب ماي قويۇپ،
قباغى مەنەن بال قويۇپ
قازى آرالاش جال قويۇپ،
بالديزى سۇنۇپ جەزدە ايچب.
باتردن اۇۇلۇ چۇناغك،
اۇداسى مەنەن بەشىدى ايچب،
قان چورو مەنەن كۇل چورو،
دەم آلباسدان كوب ايچب.
قىزمتال بولۇپ قىزىدى.
باتردن اۇۇلۇ چوناقدن،
بۇتكون بويۇ ايسىدى،
اوشوندو تۇرۇپ كەب آيتات
بىز آشۇسۇ بىيك تووآشدىق.

قادرلۇ توروم سەندە نبى؟
جاشكدا توروم جاش قالب،
سەن كەلبەدك مەنى از دەب،
آنان قاراب جاتا آلباي
قىديرب اۇچدۇم سەنى از دەب.
سەن قۇشۇكدۇ آلا غوى،
چن قوجو مولدو چوغۇلتۇپ،
آت چايتيرب توى سويۇپ،
آق نىگەسن قىيات دەب
ساغان شاشقانمىدان بارغامن،
اۇرۇشۇكدۇ قوي غوروم،
آق شۇكقاردى آلا غوى.
قاندىن قىزى قاليمان،
اۇرۇشۇكدۇ قويغۇن دەب،
آچۇۇكدۇ جەزدە بەرگن دەب.
آق چاترغا كرگن دەب
آراق بوزو اچكن دەب.
آق چاترغا كرگىزب،
آراق بوزو اچكىزب،
آراق سۇنۇپ قاشقايب،

آندانب ۋىدون چققاندا،
آى چۈرۈك جاين اۇققاندا،
آلتىش كۈندۈى جول باسب،
چىرم اەتب اۇيقۇ آلبادم،
قۇش اۇيقۇنۇ سالبادم.
آزىراق اۇقتاب آلالى،
آقۇن قاندىن شارىنا،
آندانب جونوب قالالى.
آلاتاالا بۇيۇرسا،
آندان كىين بارالى.
آق تاماعن قىلايتب،
چۈرۈك تۇردۇ مۇنۇ آيتب
آيتبادمبى مەن ۋوزۇم،
آڭدا بايسك سەن ۋوزۇك.
تالادا اۇقتاب قالغاندا،
قابىلەت باسب آلغاندا،
شىغايىدىن اۇۇلۇ چن قوجو،
آلسدان كورۇب آلبايىبى،
قاران تۇندۇ سالبايىبى،
آق كەلتە آلا موينۇڭدان،

آى چۈرۈك آلا موينۇڭدان.
كۇيپوڭدوب جاتا قالغانداى
كۇك بالاسى ۋزاهمەس،
شىغايىدىن اۇۇلۇ چن قوجو،
قورقبۈى تۇرغان كىشى امەس.
قۇلاب جاتا قالغانداى،
توروم قۇل بالاسى سز امەس.
قۇل قىلۇۇچۇ ۋاش امەس.
جەدىگەردىن امر تولتۈى،
قورقو قويچۇۇ كىشى امەس.
آندانغىن توروم كەتەلى.
آق اوردوغو جەتەلى.
تۇن بويۇنچا بارالى،
سۇيلوشۇب قۇمارقانالى.
تاملاشاغا باتالى،
بەل چەچىشپ جاتالى.
جولدىن كىشى كوربوسۇن،
جان كىشى ۋزدى بلبەسن،
اوشو كەبىك آقل دەب،
قارابت چۈرۈك ماقۇل دەب،

چاتىرن آتقا آتتىرب،
آرغامجى مەنەن تارتتىرب.
تۇن بويۇنچا جۇردۇ ەمى،
آقۇندۇن قىزى آى چۇروك،
كەر جورغو مېنىب آلقلداب،
كەتۇچۇدوى جارقلداب.
آلتندان سويكو شارقلداب،
شىبىراشب سۇيلوشۇب،
شكقلداشب كۇلۇشۇب.
قاتقىرىغى شاققلداب،
تار دار بازا كوچوگو،
جەتب كەلدى جاقنداب.
امشك آغا قورباشى،
سوقبىلەكدەى چويۇن باش،
اوڭ اينىنە سالبتر،
سەن كەسكەب قالبتر.
كۇلۇمسۇروب كەب آيتب،
مەن آى چۇروك دەب آيتب.
آق قۇرجۇن اووزۇن آچدى ەمى،
آياباى آلتن چاچدى ەمى.

قارا سارت كوگۇلۇن قوش قلب،
قارا سارت مەنەن چورونۇ،
آقىرەتكە دوس قلب،
قاچان كەلسە چوروغو،
داربازا اووزۇن بوش قل دەب
آلب كەلگەن مەيمەندى،
آدامدى بۇغان بىلگىزبە،
جاماندىق بولسو تىيگىزبە،
آلب كەلدى قوروغو،
مەيمان قانا آق اۇيگو.
باتر مەنەن چورونۇ
آلتن مەنەن سرداغان،
آدام زات منداى قىلباغان.
قابىلان توروم كەلەت دەب،
قان بالاسى چۇرو كتۇن،
آرباغى جۇرتدان آرتلغان
آراعى دا يار تارتلغان،
قىمىزى دا يار قويولغان،
قز بالىزغا سۇندۇرغان،
بەسى سەمز سويۇلغان،

چايى دايار قويۇلغان،
قازى قويۇپ جال سالب،
قۇمۇراغا بال سالب،
تاستورقون قويۇلۇۇ،
آقۇندۇن قىزى آى چۇروك
آدامدان آرتق پورۇمۇ
آيتقان مەنەن تۇگونبويت،
آربر تۇرلۇۇ سونۇنۇ.
تۇن بويۇنچا كەلىشپ
ساندرغالۇۇ چۇناققا
دايار تاماق بەرشب
تاماق آچب تويۇشۇب،
قۇۇداى بولغون آق مامق،
چقا ناققا قويۇشۇب.
قىينالب كەلگەن بەيماندى،
اورۇن سالب جاتقىرب،
امشكدن بارن باقتىرب.
كۇزوتچۇ قويۇب سرتبنان،
اون جگتكە باقدىرب.
آندا چۇروك كەب آيات،

اھى قۇرداشدار دەب آيات،
اۇيۇگۇزگو كەتىگىز،
امرتەك قايرا جەتىگىز.
سەمەتەھى كەلدى دەبەگىز،
قالجىراب بوقتۇ جەبەگىز،
آيتا قالساك برووگو،
مالك كەتەت قاينىكا،
باشك كەتەت تالووغو،
قاندىن قىزى امەسبى،
بەك بەكىتب سالدى امى،
قزداردىن بارن جىبەرب،
كەلدىن بارن كەتىرب.
كەبدن بارن بۇتۇرۇب
تورو لورۇن اۇقتاتب،
قالغانى قۇلۇ بتاپ،
آقرن باسب آيانب،
جۇرگون بروو باربى دەب
جان جانغىن بايقاب قارانب.
قالباين دەب اۇيالب.
قابىلانى كەلگەنگە،

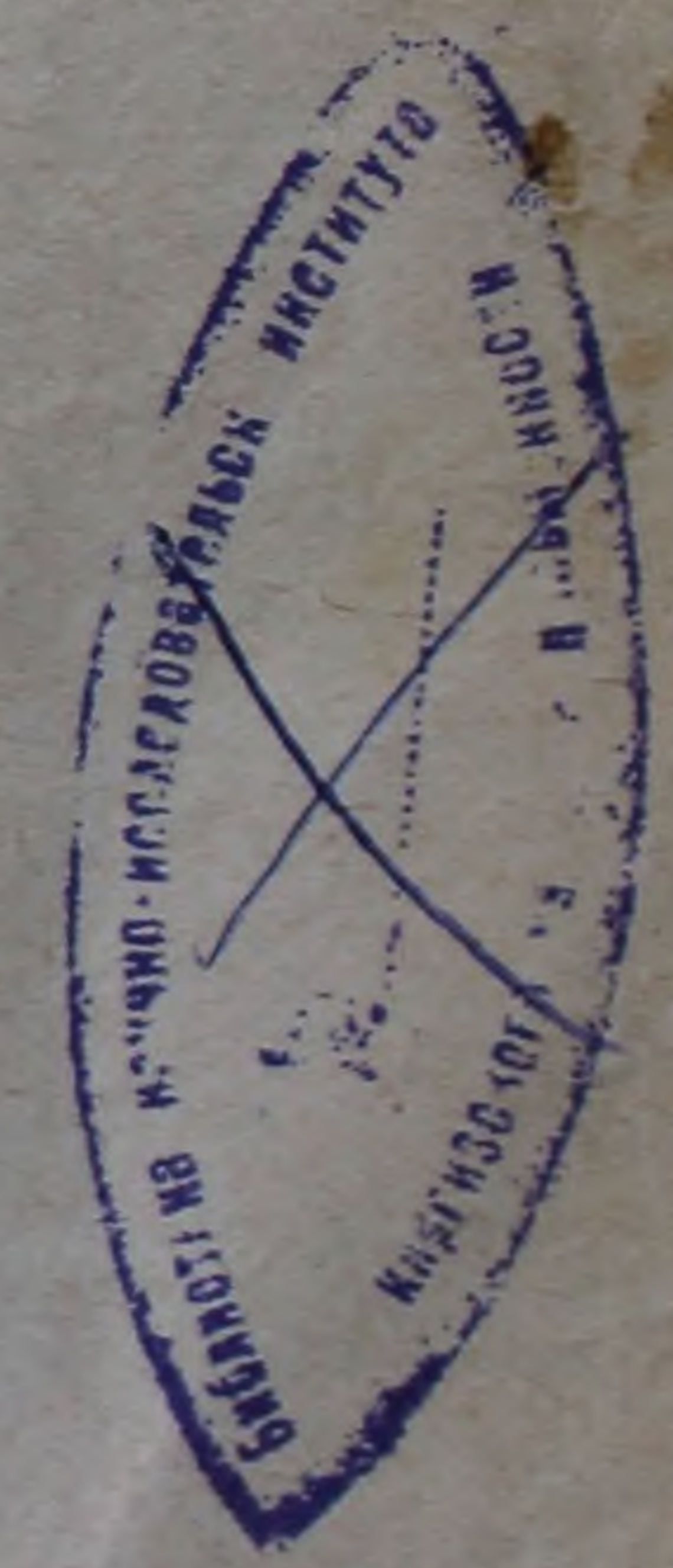
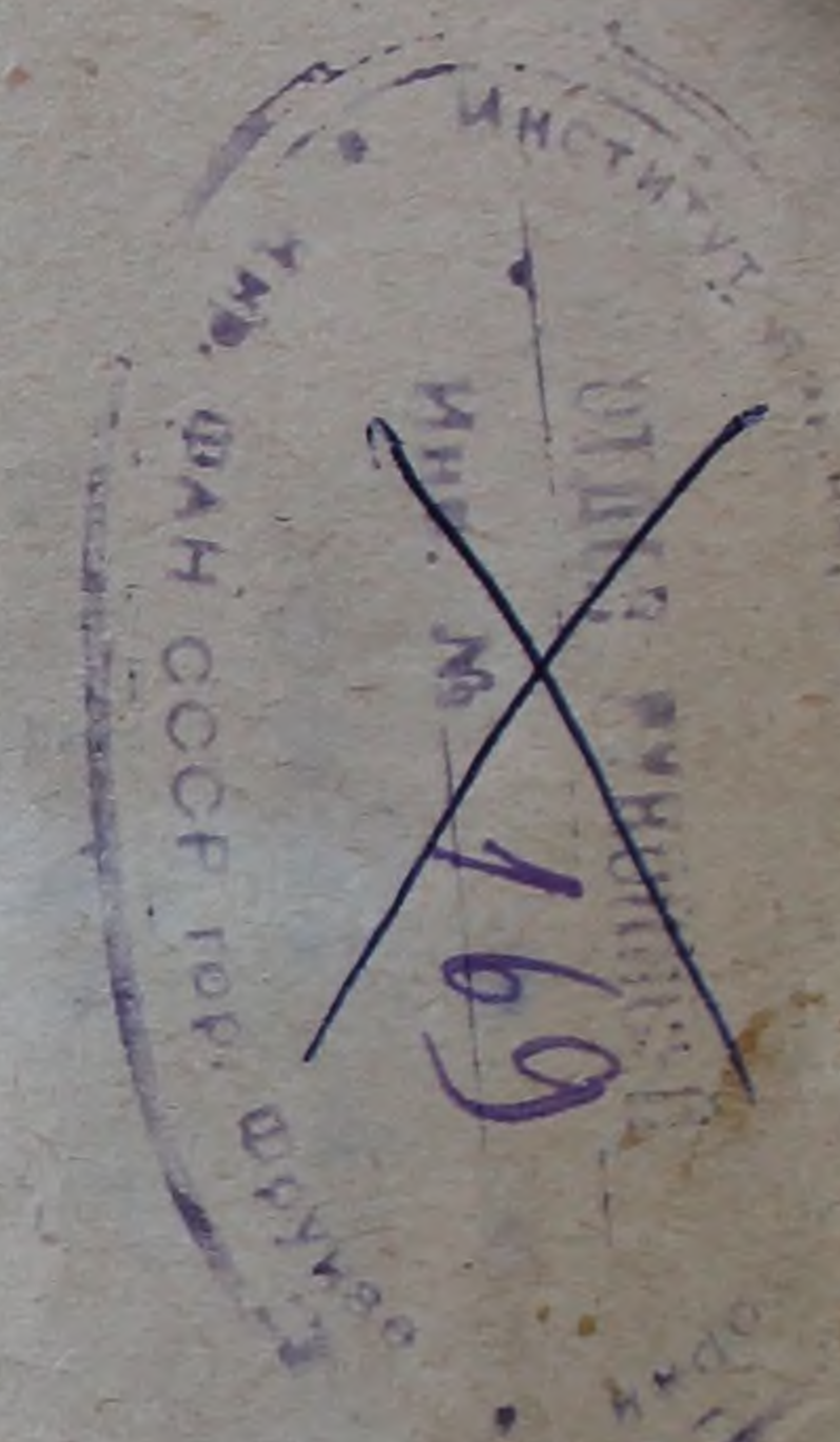
آقیرن باسب جەتكەن سوڭ،
كۆل چورو تۇردۇ اويغونۇب.
آی چۇروك مەنەن آبا كەم،
برگەر دەب اویلونۇب.
كورو یۇن دەب تاملشا.
توروكۇز جاتات چۇروك جوق،
تۇرۇب كەلب قاراسا.
آندا كۇلۇس كەب آیتات.
كەب آیتقاندا نەنى آیتات.
آیلاناین آبا اەكە،
آقۇن قاندىن آی چۇروك،
آتاشقانك قانا كەى.
آقۇندۇن قیزی قارا بەت،
آتاشقان جارك بولغون سوڭ،
آلبای قانتب قویوبۇز.
آی چۇروكدۇن قوینۇنا،
بارباى قانتب قویوبۇز.
بارباغان مەنەن بۇلبویت دەب،
آشق جارك آی چۇروك،
آیتب - آیتب قویبویت دەب.
چۇر آبا اەكە بارابز،

اوز ایچینەن قۇوانب.
اوردونۇ كوزدوی جونودۇ.
قارا بەت بەى باق چۇبالب
اوردوغو باسب كەلدى امى.
جیلب اۇیگو كردي امى.
سپپایی تورو چۇناقدىن،
كەلەرىن چۇروك بلدى امى
كەرە بەتدۇۇ تاقتاغا،
كەبەزدەن سالغان باقتاغا،
تۇۇاردان قلغان كوشوگو،
تۇۇرا تارتب آلدی امى.
تورقودون قلغان كوشوگو،
بەل قۇرچودون جازدانب
مامقدى باشقا سالدىرب،
باترىنا نازدانب
كەلبەر سىگەن قارا بەت
كەریلب جاتب قالدى امى.
مۇنۇ مندای قویۇكۇز،
تورودون قابار آلیكز.
آقلمان چۇروك كەتكەن سوڭ.
آقۇن قاندىن اوردوغو،

باشنان چيغىب كەتەت دەپ،
تورت قرداغان بولوتدون،
قوش اەبەلەك اوردۇرغان.
جالقىنى قارشى آى بالتا،
اوڭ قولۇنا آلدى اەمى.
قاق قاراغاي قالغاغا،
شالدىراتا سالدى اەمى.
توروگۇزدۇ اەرچىتپ،
كۇل چورو جەتپ باردى اەمى.
اوردوغو كەلب قاراسا-
قىرىق كىشى جاتات جاناشا،
قىرىق كىشىنى كورگوندى،
چويۇن باشى قولوندا-
كىرە تۇرغان جولوندا،
تەگىز جاتات بارسى
امشكىن آلدى جولۇندا،
قايتارىشپ قالبىتر،
چوقمورلورۇن قوچاقتاب،
بارىسى اۇقتاب قالبىتر،
اۇقتاغانن بىلگەن سوڭ،
سۇيۇنگوندون كولدۇاەمى.

بار باي قويسوق آبا اەكە،
امرتەك اۇيات بولوبۇز.
كۇل چورو مۇنۇ آيتقاندا،
- آنداى بواسو چۇناغم
سەندا برگە بارغن دەپ،
آقۇندۇن قىزى چۇروككو
امرتە قابار سالقن دەپ.
توروگۇز مۇنۇ آيتقاندا،
قارا جاندان تۇگۇلۇپ،
قاراڭغىدا جۇگۇرۇپ،
اوزۇ آلچۇۇ نەمە دەى،
دەگەلە قاتۇ سۇيۇتۇپ.
قۇداى اوردۇ قۇلۇڭدۇ،
قالەت دەبە مۇنۇمدۇ،
جۇگۇرۇپ كەلب كۇل چورو،
قالغاغا اۇرۇندۇ.
توكور اوستا توكوگون،
تورت آلاقان اوگوگون،
جالقن ميزن تەڭگەگەن
قاق ارغايغا سابتاغان.
بۇرما تەمر بۇردۇرغان،

كېرىپ تورو قاراسا،
كوشوگو تۇرات تارتۇلۇ،
كومۇردون قىلغان شام چراق،
باش جاغندا جاغىلۇ،
سازامجالى آر تۇرلۇ.
تور جاغىنا قاراسا،
آلتندان كۇرسۇ تاقتاغا،
ملمقتان قىلغان باقتاغا،
آلتى تاجى باشندا،
بولوت قىلچ قاشندا،
قورققون كىشى كوز سالىب،
قاراي آلغىس جاغندا.
آلتى تاقدى كوردۇ اھمى.
اۇقتاب جاتقان آقۇنغا،
تازم قىلىپ تۇردۇ اھمى،
آرقايسىنى اويلونۇپ،
آرباققا چەت بولوم دەپ،
چەت بولغون سوڭ آرباققا،
بۇل جالغاندا اوڭبويم دەپ.
اۋشو جاتقان آقۇن قان،
قۇسۇرۇنا قالامبى،

جە، بولبوسو مەيلى دەپ،
آى چۇروككو بارامبى.
جە، بولبوسو قويچۇدەپ،
اۋشۇ جەردەن قايتامبى.
جە، قايتىپ بارىپ بۇل سوزدۇ،
كۇل چوروغو آيتامبى؛
توردو جاتقان چوروكگوم،
اويغوو بولۇپ جۇربوسۇن،
قايتىپ كەتسەم مەن، امرتەك -
بىشلىك قىلىپ كۇلبوسۇن.
چۇروككوشلىك بولغونچو،
قۇداى تالا بۇيۇرسا،
باساكور بۇگۇن اوڭدويۇن،
چۇروككۇ كوزدوى باسدى اھمى.
آى چوروككۇن جانينا،
آقىرن باسپ جەتدى اھمى.
آشقىق تۇشۇپ چوروككو،
اۇقتاب جاتقان چۇروككو،
قۇبۇلجۇغان قارا بەت،
آلدا قانداى قلات دەپ
اوقۇس بولسو دولۇكۇك،

س. س. س. ر. قالدقارینن بوربور باسما
ماحکمہ سندہ باسلیب چیغیب جاتقان کیتہبتەر.

- 1) سه کتباى (اير)
- 2) ساامالق (جازۇۇ جولۇ)
- 3) قاسيم ايرلارينن جيناغ
- 4) ناسييات (اير)
- 5) قاناتتۇۇ (اير)
- 6) سەمەتەى. (اير)
- 7) اۇچونچۇ جلدق اەسەب کیتەبى
- 8) اەکنچى جلدق اەسەب کیتەبى
- 9) باشتووچ ماکتەبتە اەسەب اۇرۇ
- 10) باشتووچ ماکتەبتە انا تلى
- 11) اەسكى ادانييات نازى
- 12) باشتووچ انا

قۇبۇلۇب كەتب قالات دەب.
قولوسدوى بولقون قارا چاچ
ايمەرب قارماپ آلدی اهمى،
قوينۇنا قولۇن سالدی اهمى.
چۇقۇرانىب اويغونۇب،
اق جيلانداى تولغونۇب.
ككى باردر ايچندە،
چاچيكە يگە باياغى،
ايتقان كەبن اويغو آلب.
قويو بەرگن چاچمدى.
جەلدەتەرگە چاقىرب،
آلاينبى باشكدى.
قوينۇما قولۇك سالغانداى،
اەمچەگم قارماپ آلغانداى،
آلاسا جارك مەن اەمەس،
تییۇۇچۇ جارم سەن اەمەس.
آلسدان كەلگەن جولووچۇ،
آبييرك مەنەن قايتب كەت
آل آقوالك باريسن،
جوللو شۇگا ايتب كەت.

